

309573

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

జేన్న పట్టణము 1919వ సం॥ ఆగస్టునెల 26 వ తేది మంగళవారము

NO. 121

నంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంపత్సర భాద్రపద మాస శుద్ధ ప్రథమి.

నంబిక ౧౨౧

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోషధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికౌస్తంభ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.

1 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవ్యాధులందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

నానవలేహము

దగ్ధులకు మంచిమందు.

1 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియునాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ సూపర్మార్కెట్

వర్మన్

ఆయుర్వేద యోషధముల జేయవారు

బొంబాయి నెం ౬.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

మేలైన పద్దులు

159

మా పద్దులు, చాల అవధివనుగల తెయిలక్షణే కట్ట బడినవి.

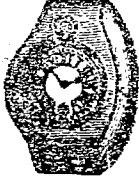

టైల్ పద్దు	1-కి రు	2-4-0.
డబ్బు	1-కి రు	26-8-0.
కాకి పద్దు	1-కి రు	2-8-0.
డబ్బు	1-కి రు	29-8-0.

పద్దులకు వ్రాయునప్పుడు గొంతు కొలత వ్రాయవలెను. 12 పద్దులు ఒకేసారి తెప్పించువారికి 1 పద్దు ఇవాలి. 1896) బహారీ ముద్రాపాత్ర కంపెనీ, సావుకాదుపేట, మద్రాసు.

1896) పాకెట్ గడియారము

మిగుల మేలైనది. అందమైనది. ఈ నెల లోపుగ తెప్పించుకొనువారికి ఒక ఫోటో కేజీ పేనా క్లిప్ పుతో సహా బహుమానము ఇవ్వబడును. గడియారము బహుమానముతో సహా మొ 8-8-0. మంత్రేటిగడియారం తో ఒకటట్టు సహా రు 6-0-0 V. T. Amball & Co., Sowcarpet Post, Madras.

అమ్మ క ము న కు

1710

ఒక స్వీట్ మేడ్ కార్డ్ ౧౬ బాయిల్ 18 నుట్టుల కవచగలది. మొ ౮. 3000
వై బాయిలరుకు తగినట్టి ఒక ఇంగ్లీషు మేడ్ స్టీలు ఇంటిన్. మొ ౮. 1500
ఒక స్వీట్ మేడ్ కార్డ్ ౧౬ బాయిల్ 7 నుట్టుల కవచగలది. మొ ౮. 8000
డబ్బు, కాలికట్.

Apply to Dutts, Calicut.

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

విశోదమైన గాలి తలగడలు.

పిటికలందుకు కొరతయొక్క మరచిలను తీసికొని వాపనినవలదు గాలిని నింపుకొని మరచు చునువలెనది.

ఈ నెల యెడల మిక్కిలి పొడవు కరమైన తలగడలు దగును. ఆ క్కర లేనప్పుడు మరచుకొని గాలియంతయు పోయినచో కేబుల్ గాలి బడియంతయు గాలి యుంచుకొనవచ్చును. ఇది శిరోభాగ గలవారికి.

ప్రయాణికులకు తదితర ప్రజాసామాన్యమునకును మిగుల ప్రయోజనకరమైనది. ఒక సారి పరీక్షించి సౌఖ్యమును పొందు కలదిందు 1-కి అణాలు 0-8-0, కనాలభివ్య ప్రత్యేకము (536) చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ, నెం. 6, వెంకటేశ్వరస్వామి, సామకాడుపేట, మద్రాస్.

సమయ : పరిమళద్రవ్యముల రాజు సమయ !

ఆటో దిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆశ్చర్య జాననమును కలదు. ఆటోకహార్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము జాత్రుగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాలి చొక్కాయ వైసగాని 2.8 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సందవ కవచ మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాననను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించుదు, ఇతర వాననలు యే జేసి ముండినా యీ ఆటోలో బహర్ యొక్క వానన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈవిషయే ఒక బుడ్డికి వ్రాసినపుడు.

మొ 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రు. 0.8-0   వి. సి. వ్యా
,, 1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి   ,, 0.12-0   రు. 0.4-0
,, 1/2 ఆవున్న బుడ్డి 1-కి   ,, 2.0-0   ప్రత్యేకము.

126 ఆద్భుత నివారిణి. 100

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి

ఎత్తెక్కి ట్రాన్స్ వెరల్సు

ఇది బలహీనులకును నీరసులకును మందు. నిద్రలేకుండుట, జ్ఞాపకము తక్కువగను, మెదడు దిమ్మగా నుండుట, కనియం దెంతమాత్ర మిచ్చ లేకుండుట, నిస్సత్తువ, బలహీనము, ఆయాసము, శుక్లవర్ణము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు, గృహస్థులకు, వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగువాటికి ప్రశస్తమైన మందు. బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందువలన జాగువాడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒకబుడ్డిని కొని దానియొస్తదు ఒకమారు కరీక్షించుము.

విశేషము బుడ్డి 1-కి రు. 1-4-0

4) ,, ,, ,, 2-0-0

ఇంగ్లీషుయందును ప్రగ్గి అందు తెలివితో కంపెనీ.

నెం 155, బామ్బాయిపేట, మద్రాస్.

అమ్మ తాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము

వెల న్వుము

తల నొప్పులకు

వేరు పొందినది.

గుణము లేకుండిన

మీ వైకము మీకు

ఇయ్యబడును.

వనమూలికలచే

చేయబడును.

నువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను

చూచి కొనిన

మోసముండదు.

ఒక సారి పరీక్షించి

చూడుదు.

చక్కని డబ్బీలో

వెల ర అణాలు.

అన్ని దుకాణముల

లోను దొలకును.

అమ్మ తాంజనము డి పో.

6, తంజుకోట్టి వీధి, మద్రాసు.

105, ప్రభు కొద్దు పోస్టు, బొంబాయి

ఆఫ్ ఫుడ్ యుద్ధము

వైద్యపు టేబులు

గరిహద్దు ప్రాంతములలోని వైనికులకు చేసిన వైద్యపు టేబులకు సంబంధించిన కాగితములను, రిపోర్టులను సిమ్లాలోని ఆఫీసుయే టెడ్డు ప్రతినిధి పరిశీలన చేసెను. దాని ఫలితముగ నెన్నియో సంగతులు ప్రకటితములయ్యెను. అందులో వతికయోగి చాల కలదు.

ఎండలు చాల అధికముగ నుండినను రోగముల వలన జ్వరక నష్టములు చాల స్వల్పముగ నున్నవి. మే, జూను, జూలై నెలలలో నుండినంత వేడి చాలకాలమునుండి కూడ లేదు. గత 21 యేండ్లకంటెను దామాషాను 5 మెదలు 7 డిగ్రీల కంటె యెక్కువ వేడిగలదు.

మే 5 వ తేది మెదలు ఆగస్టు 9 వరకు 108 2 మంది ఆంగ్ల వైనికులును, 4771 1 మంది భారత వైనికులు వారి యనుచరులను వైద్యకాలమున చేరి వైద్యము చేయుచుకొనిరి. ఆగ్నేయములో నుద్యోగులు 12 మంది తక్కినవారు 77 మంది భారతీయులలో నుద్యోగులు 9 మంది 1260 ఇతరులును రోగమువలన చనిపోయిరి. మొత్తము మరణించిన వారిసంఖ్య 1856 మంది.

వైద్యకాలములోకి చేర్చుకొనిన వారిలో వెయ్యింటికి 82 మంది ఆంగ్లేయులలోను 27.71 మంది భారతీయు వైనికులలోను మరణించిరి. వీరిలో వెబ్బులు తగిలినవారు చేరలేదు.

కలరావచ్చి ఇండియను వైనికులతోనుండిన అనుచరులు చాలమంది మరణించిరి. కలరావలన కలిగిన మరణములకు మిగిలినవారిలోకి తక్కిన కారణములవలన నూటికి 14.9 మందినూ త్రేమే మరణించినట్లు తెలుచున్నది. ఇదివరకు జరిగిన యుద్ధములోకంటె నిది చాలతక్కువగ నున్నది.

వెయ్యింటికి సగటున దినమునకు 8 గురు వైనికులు మరణించుచున్నట్లు ముందవచ్చుచున్న యుద్ధవికారములు అంగీకరించిరి. సరిహద్దు ప్రాంతములందు వేడి అధికము. అయినను తుపాకిదెబ్బలు తగిలినవారినికూడ కలుపుకొని ఆంగ్లేయులలో నూటికి 2.8 వంతునకు ఇండియనులు వారి యనుచరులలో 1.8 వంతునకు రుగ్మతలన నష్టమైరి.

యుద్ధము ప్రారంభమైన కాలములో పాంచాలముపక్క మోత్తర పరగాణులలో కలరావ్యాధి ప్రబలముగ నుండెను. 30 స్థలములలో వైనికులలోను, వారి యనుచరులలోను కలరా కనుపించెను. ఒంటెలు, కంచరగాడిదెలు మున్నగువాని తోలు వారిని దారిలో వెబ్బులు చాలకష్టముగ నుండెను. వారు కాలమంది యుండిరి. ఎండతాపపరుధికముగ నుండెను. ఒక మూల నోరిగురుకు పోవుచుండెను. వారు మురికి నీరు త్రాగకుండ చేయుటకు సాధ్యముకాలేదు. వారు వెళ్లి పరిశుభమైన నీటిని అపరిశుభము చేయుచుండిరి. ఇట్లు కలరావ్యాధిని నిర్మూలము చేయుగలిగిరి. నూటికి 80.5 నుండియే చనిపోవుటనుజ్జీయే వారికి చేసిన వైద్య సామర్థ్యము తెలియుచున్నది.

వైద్యులు చాల శ్రమపడి కలరాను నిర్మూలము చేసినది ఉన్ననోద్యోగి ఒకరు తెలియజేసిరి. లక్ష 600 నిబ్బంది కని పరిశోధన దినములో టీకాలువేసిరి.

మెసపొటేమియాలో నుష్టాధిక్యముచే చనిపోయిన వారికంటె నికొకడె యెక్కువమంది చనిపోలేదు. వెబ్బులవలన ఆంగ్లేయులలో 5 గురు ఉద్యోగులు 18 ఇతరులను భారతీయులలో 44 మందియు చనిపోయిరి. మొత్తముమీద 62 చనిపోయిరి. మే 15 మెదలు 17 వరకు ఒకమాటు మాత్రము 222 మంది వెబ్బులు తగిలినవారికి చికిత్స చేయవలసి వచ్చెను. నేడు 10028 మంది రోగులు గలరు. అటు నిబ్బంది మొత్తము 268000 మంది యున్నారు.

వెబ్బులు తగిలినవారికి వెంటనే కట్టుకట్టి ఉపచారములు చేయుచున్నారని ఆక్కడి యుద్యోగులందరు తెలుపుచున్నారు. వారిలో చాలమంది వెబ్బులు తగిలినవెంటనే పేషెంట్లలోనో రాబ్బిండిలోనో ప్రధాన వైద్యకాలంలోనో చికిత్సలో నుండిరి.

ఉత్తర వైల్డియూ

లండను, ఆగస్టు 22:—ఉత్తర వైల్డియూ ఎల్క్స్ కు యుద్ధాధికారులు నిలిపివేసినది. అటు దీపములు తీవ్రమనలో పోయినవి బొగ్గు తో యాత్రాకాలముగూడ నిలిపివేసినవి. అటకున్న పోయకు సేనను జర్మనులు తలపడిరి. చాలమంది హతమైనరని తాము తెలిసిరి.

ప్రీఫరెన్సుపద్ధతి.

లండను, ఆగస్టు 21:—క్రొత్తగా చేయబడిన సామ్రాజ్యపు ప్రీఫరెన్సుపద్ధతి ప్రకారము క్రొత్తనుకములు పెట్టెంబరు 1 తేదీనుండియు వనూలుచేయబడు నని కచ్చయ్య కమిషనరులు ప్రకటించిరి. కర్కాలములు తయారుచేయు వస్తువుల ఖరీదులలో నాల్గవవంతు సామ్రాజ్యమందుండు కూలివారలవలననే యైనదని ఋజువుపరచునపుడే పారిశ్రామికము ప్రీఫరెన్సును కోరగలరు. పొగాకు వస్తువులు, మంచితరగతి చక్కెర, "సిరపు" మాలసెస్సులకు మాత్రము ఇట్లు కాదు. ఋజువుపరచుభారము దిగుమతిదారునిది.

ఉత్తర రుష్యాస్థితి.

బ్రిటిషు వైనికుల విజయము.

లండను, ఆగస్టు 21:—యుర్రస్సునుండి యుద్ధకార్యా లయమువారి కిట్లు తెలియవచ్చెను. ఆగస్టు 21-వ తేదీని కాప సోలాకు దక్షిణముగ 7 మైళ్ళ దూరమందున్న శత్రువులను మానెన్స్యు తెలిపించినవి. శత్రువులు వారి ప్రదేశములనుండి తొలగింపబడుటయే గాక దక్షిణముగ వణక మైళ్ళవరకును తరుచుబడిరి. ఘంగాద్గీరకల్పములో శత్రువుల చెల్లాచెదుర చేసి మానెన్సులు 59 గురు ఖైదీలను పట్టుకొనిరి. బనీగా సరస్సుకు తూర్పున మా స్వాధీనమందుండు గ్రామము నొకదాని నెదిరింపవెంచి రెండు శత్రువైస్యులు దారితప్పి యొకరితో నొకరు తలపడి విశేషనష్టము నొందిరి.

బ్రిటిషు వైమానికుల పోటీపరీక్ష.

లండను, ఆగస్టు 21:—బ్రిటిషు వైమానికులపోటీ 1920-వ సంవత్సరము మార్చి 1-వ తేదీని ప్రారంభమగును. పోటీ వివరములను వైమానికమంత్రివర్గమువారు తెలిపిరి. ఈ పరీక్షయంద్వేళము ఎక్కువమరక్షితములగు వైమానిక నిర్మాణము నభివృద్ధి నొందింపవలయు నని. ఆయుద్ధజేతము తోడనే నిబంధనలు చేయబడినవి. యంత్రములును ఇంజనులును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముననే తయారుచేయబడవలయును. కొన్ని వస్తువులను మాత్రము విదేశములనుండి తెప్పించుకొనవచ్చును. పెద్ద విమానములు వైమానికులు కాక మరీ 15 గురుకుటకు అనుకూలముగ నుండి గంటకు 90 మైళ్ళ దూరము పోవలయును. చిన్నులు వైమానికులతో బాటు ఇరువురుకుటకు వీలుగానుండవలయును. గంటకు మారు మైళ్ళ దూరము పోవలయును. సముద్ర విమానము వైమానికులుగాక నలుగురు ప్రయాణము చేయుటకు పరిపూర్ణవలయును. 81 నాటుల దూరము ప్రయాణము చేయవలయును.

పశ్చిమ ఇండియాదీవులు.

మాంట్రీలు, ఆగస్టు 21:—పశ్చిమ ఇండియా దీవుల నభివృద్ధి నొందించుటకు సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు కెనడా సహాయమును గోరుచున్నారను అధికములను గూర్చి "కెనేడియను వెబ్బు ఇండిపెండెంట్" అభ్యుక్తుడు, మెకాలేగా రిట్లు చెప్పిరి:—బ్రిటిషుగవర్నమేనాకు బాబడిమాన్యుల ల నేకమున్నవి. అచట నిపుడు లక్ష అయిదువేల టన్నుల పంచదార తయారు చేయబడుచున్నది. రెండులక్షలవివిధవేల టన్నుల పంచదార నచట తయారుచేయుట కవకాశమున్నదని మదింపుచేయబడెను. ఆ పంచదార సామ్రాజ్యమంతటికిని జాలును. బియ్యము, చూలములు, రబ్బరు, పొగాకు మొదలగువాటిలో చాల వ్యాపారము చేయుట కవకాశమున్నది. దచ్చిగవర్నమేనాను తీసికొనుటకు అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములు ప్రయత్నించుచున్నవి. ప్రయత్నము సఫలమగు నెడల గవర్నమేనాను పరిశ్రమలతోడను, సంపదతోడను తులతూగుచుండగలదు. అందువలన బ్రిటిషు గవర్నమేనానూడ నభివృద్ధి నొందవలయును. బ్రిటిషు గవర్నమేనా ప్రభుత్వమువారి విషయమున నష్టజే కెనడాతో సుత్తప్రత్యుత్తరముప్రాంభించి రని మెకాలేగారు చెప్పిరి.

మూరకపుధర తగ్గిపోవుట

లండను, ఆగస్టు 21:—సావరను మూరకపు ధర తగ్గిపోవుటను గూర్చి పత్రికలు విశేషముగ వ్రాయుచున్నవి. అందు అమెరికా మూరకమును గూర్చి అవి మరింత అధికముగ వ్రాయుచున్నవి. నిన్నటికి సావరను విలువ 410 పెంటులు. అనగా అమెరికాలో సావరను విలువ 17 షిల్లింగు లగుచున్నది. మితవ్యయావశ్యకతను గ్రహించుటకెంతజేతముల మూరకపుధరల సంగతిని బాగుగ బోధించుకొనవలసినదని అను

భవజ్ఞులు హెచ్చరించుచున్నారు. ఎగుమతులను విశేషముగ హెచ్చింపవలయునని గూడ వారు చెప్పుచున్నారు. కరెన్సీ పత్రములను చాల విశేషముగ హెచ్చించుటవలన సామ్యు విశేషముగ నుండి వాని ధరలు విశేషముగ పెరిగిపోవుచున్నవని వారు తెలియబరచు చున్నారు.

ప్యారిసులోగూడ నిట్లనే హెచ్చరిక చేయబడెను. టెంపు పత్రిక గ్రేటు బ్రిటను స్థితికిని ప్రాన్సుస్థితికిని గల భేదమును జూపుచు వ్యాసములను వ్రాయుచున్నవి. సావరను విలువ 34 ప్రాంకులైనది. చాకగ వస్తువులను తయారుజేసి విశేషముగ విదేశముల కెగుమతి చేయుటయే దీని కు పాయమని అది తెలియబరచుచున్నది. ఇకమీదగూడ మూరకపుధరను మరిల మునుపటికితీసి కృత్రిమపద్ధతిని సరిసమానముగ మిత్రమండలివా రుంచునట్లు అది వ్రాయుచున్నది.

బెర్లిను తంత్రీవార్త:—మాన్యుధర చాల తగ్గిపోయినందున (ఇప్పుడు 2 1/2 వెస్సులు) కొన్నివస్తువులను విదేశములందు కొనగూడదని ఆహారశాఖాధికారులు నిర్ణయించిరి. ఆకారణముననే డెన్మార్కు హాలెండులలో ఆహారసామగ్రిని కొనవలదని వారు నిషేధించిరి.

బోల్షివిక్కుల ఘోరకృత్యములు.

లండను, ఆగస్టు 22:—17-19 వ తేదీని బోల్షివిక్కులు ఆర్మీయాలోని ఆగ్నేయీన వాక్రిమింబి అచటనున్న పారిశీకజేతపు రాజుబారి భవనమునై నన్న పతాకమును ఖండించి అతనిని వెలికితప్పు ఆజ్ఞాపితగా నతడు సంపూర్ణాధికార జేతముతో వెలికి గచ్చెను - కంటనే వారతని కుట్రతోకాల్చి చంపి నన్నీలతో కేరీరముః చేసింది. భవనముక బొరబడి అతనిభార్య కలను భవనమువారింది. అచట నున్న 810 మంది పారిశీలకుల 270 మంది మహమ్మదీయులకు 21 మంది క్రైస్తవులకు మరణింపులతో కాల్చి చంపిరి.

సరిహద్దుపోరాటము.

లండను, ఆగస్టు 22:—ఆఫ్ఘాన్సాహాయకులు యిండియాజేతమునకు మధ్యకన్న కొండజాతులవారివలన పెక్కుదుకు తొందర కలుగుచునే యుండును. ఆఫ్ఘాన్జేతముల నాక్రమించి ఇండియాసరిహద్దుకు ఆఫ్ఘాన్సాహాయకతకు విస్తరింపజేతమరెని ఒకరు లండను ప్రెస్బుత్రికల్ వాసిరి.

బ్రిటిషు సార్వజ్ఞామికవిధానము.

లండను, ఆగస్టు 22:—ఇటీవల లాయకు బార్డిగారు పార్లమెంటు సభలోని దొంగరిక యువశ్యాసమున కనుబంధముగ నొడిగి నకు లేఖన ప్రకటించిరి. దానియందు నొరతనమువారి భావమును విడిచిరి. గనుల పరివాండ్రోకు చాల ఇబ్బందులు గలవని గప్పవై నది. వారికి మంచిగృహములను నిర్మింపవలసి యున్నది. పశ్చిమల నభివృద్ధి నొందించుటకు ముఖ్యముగా బొగ్గు కారకె. ఎగుమతులు విరివిగాజరుగుటకు వలయునంతబొగ్గు తీయబడలేక. ఇపుడు బొగ్గు తగ్గి పోవుటవగుల కారణములను పరిశీలించుట కొకసంఘ మేర్పరుపబడును. వస్తునిర్మాణమునందు కైపుణ్యమును కలిగించుటకు సారికామిక విద్యవృద్ధి నొందించుటకు పరిశోధనము జరుపబడును. వస్తునిర్మాణమును హెచ్చించుటకు ప్రజలకు పోల్తానాము కలిగింపబడును. పశ్చిమములగు సరకు లిట్లుండవలెని నిర్ధారణజేయబడి వానిని ప్రద్యోమ స్థానములేర్పరుపబడును. యుద్ధము: కరసరమైనట్టివియు యుద్ధమునకును జేయును నిమిత్తుల కవసరమైనట్టివియు, యుద్ధమునకు పూర్వము పూర్తిగా నుపేక్షింపబడుటచే నిర్మాణము చాల తగ్గిపోయి ప్రస్తుతము సరకుల సరిగలభింకబండిట్టివియు, యుద్ధకాలమున దొరతనమువారు క్రత్యేకముగ శ్రద్ధపుచ్చుకొని తని వేసిట్టివియు, దొరతనమువారు మరిల నుపేక్షించిన నిర్మాణము సరిగ జరుగునట్టివియు సగుకరికృతము ప్రధానపరిశ్రమలుగా పరిగణింపబడును. ఇట్టి పరిశ్రమలకు కొంత కాలము వరకును దొరతనమువారు సహాయముచేయవలసియున్నది. ఇట్టిపరిశ్రమలకు సంబంధించిన వస్తువుల దిగుమతికి లైసెన్సులను కోరి వారికి వన్న విధింపబడును. ఆవరణలు బ్రిటిషు జేతమునకు చేరునది గిట్టువరకును బ్రిటిషు జేతమునం దావరణలు విక్రయింపబడు భరతులు గల భేదమునుబట్టి వానివైని పన్న విధింపబడలే నని లాయకుబార్డిగారు వ్రాసిరి.

ఆంధ్ర మహానభ.

స్వాగతం పంపానము

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు రావుసాహెబు పులమతి. ఆదిమూర్తి రావుగారి స్వాగతం పంపానము.

ఆంధ్ర మహానభంబా!

దేశసేవకై దీక్షాపరతంత్రులై, ఆంధ్రదేశోద్ధరణమునకు బద్ధకంబులై, వివిధమండలముల నుండి, దూరదేశమునక, మార్గాయాసముల లెక్కింపక వ్యయప్రయాసముల గణింపక, ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమునకు మార్గముల చర్చించు నుద్దేశమున ఇడి యనంతపురమున జరుగు నీ సప్తమాంధ్ర మహాసభకు ప్రతినిధులుగ వచ్చిన మిమహిళా దేశభిమానులకు స్వాగతం బిచ్చు భాగ్యము నాకుగల్గజేసిన ఆహ్వానసంఘ సభ్యులకు నేను మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను. విద్యావంతులును, దేశభిమానులును, సుశ్రద్ధులు నగు వివిధమండల వాస్తవ్యులనగు మిమ్మందర నొకచోట యొకమారు చూచుభాగ్య మబ్బుటయెగాక ఆహ్వానసంఘము తరపున మీకందరకు వృద్ధయ యౌవనముగ స్వాగత మొసంగు భాగ్య మబ్బినందుకు నేను మిక్కిలి ధన్యుడను.

అనంతపుర మొక చిన్నపట్టణ మని యందరు నెరింగినదే. మీ రాకచే నీపురము ప్రాశస్త్యము జెందినది. ఇందు చూడదగినంతటి ఆహ్వానసంఘ సభ్యులతోడను లేచియు లేవు. విజయ నగరసంస్థాపకాధీశ్వరుల పాలనమునకు లోబడిన ప్రధానపట్టణములలో నెదియు నొకటే. ఈ పురమునకానుకొనియున్న తటాకమున, బుక్కరాయసముద్రమున, విజయనగరాధీశుం డగు బుక్కరాయలకాలమున కట్టబడినది. వారి భార్యయగు ననంతమ్మగారిపేర కట్టబడినది అనంతపురము. ఈ పురమధ్యమున మన్న విరుసాక్షేశ్వర దేవాలయ మీపట్టణమునకు ప్రాంగణమున స్థాపింపబడి యందులోని యాశ్రయింకము విద్యాభ్యాసమునకు స్థాపింపబడినట్లు జనులు వాడెదరు. చరిత్ర ప్రసిద్ధునగు ముసలమ్మకట్ట దేవకొండ యిది యీ పట్టణసమీపమున గలవు. ఈ జిల్లాయందు గల చెరువులన్నియు విజయనగరాధీశ్వరుల పాలనముననే కట్టబడినవి. తాడిపత్రి, లేపాక్షి, కమ్మూరు గ్రామములలో గల దేవాలయము లాంధ్రదేశమున గల భార్య శిల్పకల్పనాచార్యులను జ్ఞప్తికి దెచ్చును. వెనుకొండ శ్రీరాయలవారి వేసవిరాజధానియై ప్రఖ్యాతిగాంచినది. రాయలవారి యాస్థానకవి యగు ఆలసాని వెద్దనాది మహాకవిపుంగవులకు నిలయమైయుండిన దీమండలమే. ఈ తాలూకాకుచేరిన సలకంచెరువు గ్రామము వెద్దనగారి జన్మస్థానము. మరియు నాధునిక కవులలో ఆంధ్ర నాటకపితామహుడి బిరుదులబొంది ప్రసిద్ధివ్యాపించినవాడును, కవులు నగు, ధర్మవరం కృష్ణమాచార్యులుగారు కూడ మా మండలమువారే. ఇంతకన్న నీ మండలవిశేషము లేనియు చెప్పదగినవి లేవు.

సోదరప్రతినిధులారా!

ఈ ఆంధ్రోద్ధయము జనించి కొన్ని వత్సరములేయైనను, ఉద్యమశక్తి యాంధ్రమండలములం దెల్ల వ్యాపించి దానివలన ఫలితము బోధపడి విశేషప్రచారము గలిగినది. ప్రప్రథమమున ఆంధ్రోద్ధయమనొక వెనుభూతమనియు, నరసోదరులశాంతి ప్రదేశమునండి గెంటుటయనియు, నందుచే జాతీయత్వము నకు భంగము వాటిల్లననియు, లేనిపోని యన్ధముల గల్పించు కొన్నవారనేమిట రానురాను నిశ్చయము నెరింగి ఆంధ్రజనుల నుద్ధరింప బూనిన యుద్ధమమనియు, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమువలన గొప్ప మేలుకలదనియు నొప్పుకొనుచున్నారు. భాషాప్రయత్న రాష్ట్ర విభజన విషయము మనయాంధ్రుల లోనేగాక బొంబాయి రాజధానియందుకూడ సింధుదేశమున విజృంభించినది.

సోదరులారా! ఈ యరువదన శతాబ్దమున ప్రపంచ మందెల్ల ప్రతిదేశమున ప్రతిజాతీయందు ప్రతి వ్యక్తియందు నొక నవీనశక్తి యదయించినది. స్వాతంత్ర్యాశక్తి ప్రబలి నది. ఇది దేశభివృద్ధికి శుభసూచకము. ప్రపంచమునగల దేశములలో మన భరతఖండ మొక దేశము. కాని మనదేశమున భిన్నమతములును, భిన్నజాతులును, భిన్న భాషావేషములును కలవనియు నైకమత్యము లేదనియు, విద్యా విహీనులనియు నందుచే స్వరాజ్యమున కన్ధులనియు, కొందరు పాశ్చాత్య రాజనీతిజ్ఞులు పలుమరు చెప్పచుండుట విచారనీయాముగ నున్నది. పాశ్చాత్యదేశములలో నిట్టిభేదములు లేవని కాబోలు వారి యభిప్రాయము. ఆమెికాలో నిటీవల నల్లవారికిని తెల్ల

వారికిని జరిగిన రక్తపాతము ప్రతికాముఖమున చదువుచునే యున్నాము. ఇంగ్లాండులో లార్డులెగవారి తరుల నెంత హౌస్యముగ చూచునది వినుచునే యున్నాము. ఇట్టి భేదములు మనదేశముననెకాడు అన్ని దేశములందుకూడ యున్నవని మన మెరుంగవలెను.

భరతమాత ఆకారము దొక్కటేయైనను ఆమెకనేక ఆవయవములున్నవి. ప్రతి ఆవయవమును ఆమె శరీరసంబంధమేకదా? సర్వావయవములు మంచిస్థితియందుండినదా ఆమె బాదుపడును. అట్లే భరతఖండ వాసులందరును భారతీయులై యైనను వారిలో కొన్ని తెగలున్నవనియు యనుకొందము. అన్ని తెగలును తమతమ యభివృద్ధికి ప్రయత్నించినగాని దేశము చక్కబడదు. ఏతెగ దుర్బలముగ నుండినను దేశము దౌర్బల్యమే. ప్రతి సంఘమును ప్రత్యేకముగ తమ యభివృద్ధికి మార్గముల నన్వేషించుకొని, పాటుపడి యభివృద్ధిజేసి, యితర సంఘములతో కలసిమెలసి దేశభివృద్ధికి ప్రయత్నింపవలసి యున్నదికదా? ఇంచేమితప్ర. ఆంధ్రుల మనముకూడ మొక తెగవారము. మనసంఘము సభివృద్ధి నొందించుటకు పూనిన యుద్ధమమే యిది. ఆంధ్రోద్ధయము సామాజ్యజనలయందు విద్యను వ్యాపింపజేసి, జ్ఞానమును ప్రజ్వలింపజేసి సంఘమునందలి లోపములను సవరించి ఆంధ్రుల నుద్ధరింపబూనిన పని యని యెకదా?

చెన్నరాజధానియందు ఆంధ్రమండలములును, అరవ మండలములు కూడ కలవు. రాష్ట్రముఖ్యపట్టణ మగు చెన్న పురి అరవజిల్లాల సమీపమందుండుటచే అధికారుల దృష్టి చాలవర కాంధ్రమండలములపై వచ్చుట అరుదు. అందువలన నే ఆంధ్రమండలము లభివృద్ధినికొందుటకు సరియైన మార్గము లేదు. ఈ కారణములచేతనే యొకభాష మాట్లాడు మండలముల నొకరాష్ట్రముగ నేర్పరచిన పరిపాలనకు గూడ సౌకర్యముగను పాలితలకట్ట సుఖముల నెరింగించుట కనుకూలముగను సంఘముల ఆభివృద్ధికిని మార్గమును అనియె యిది ప్రారంభింపబడినది. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు యీజిల్లాచేరినది కాదనియు, చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభకే యీజిల్లాను చేర్చవలె ననియు, గుత్తిసోదరులు గొప్పపట్టుపట్టి సాధించుచు యితరులతో కలసిమెలసి పనిచేయక ఆనేక ఆక్షేపణ లొనర్చిరి. ఆంధ్రోద్ధయమునందేలాటి యాసక్తియు లేక లేనిపోని ప్రజ్ఞావాదముల జరుపుచు యీ సభకుకూడ రాక నిరాకరించినట్లు లేలి యుచున్నది. దేశీయమహాసభాతీర్మానమును శరసాహించి యితరమండలవాసులు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమున జేరుటకు తమ ఆమోదమును వెల్లడించుటకై ఈ వత్సర మీసభ నిచ్చట కాహ్వానించుచున్నారు.

ఈ మండలము నాంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమున జేర్చక చెన్న పురికేజేర్చిన వచ్చినలాభ మేమియో తెలియదు. మా మండల వాసులు చాలవర కుత్తరజిల్లాలవారి నడవడిక, సాంప్రదాయములకు సంబంధించినవారే కాని అరవజిల్లాలవారి ఆచారములకు సంబంధించినవారు కారు. మరియు దక్షిణమండలముల వారన్ని విషయముల ప్రబలదశలో నున్నారు. మా మండల వాసులు గొప్ప విచారవంతులు కారు. గొప్పసహజాలు లేవు. దక్షిణ మండలమున గొప్పనీటివనరులు, వ్యవసాయభివృద్ధికి మార్గములున్నవి. అనేక విద్యాశాలలున్నవి. అన్ని విషయముల నెక్కువదశయందు దున్నవారితో మేమేకీభవించియుండిన సభివృద్ధికి సరియైన మార్గముండదు. కావున నాంధ్రులు తమ పురోభివృద్ధికి ప్రత్యేక సంఘముగజేరి పాటుపడుటయే యీ యుద్ధమత తత్వము.

మన ప్రభుత్వమువారు ప్రపంచమునంతయు కలవరపరచిన ఘోర సంక్రామమున నిమగ్నులై యుండిన పుడు మనము వారికి సహాయమేగి విశేషద్రవ్యమును, సైనికులనొసంగి మన రాజభక్తిని వెల్లడించి కర్తవ్యము నెరవేర్చినాము. దైవకృపచే సంగ్రామ మంతమొంది మిత్రమండలికి విజయము కల్గినది. భారతదేశము చూపిన స్వాధీనత్వము నాంగ్లేయులు కనుగొని రాజ్యాంగమున భాగతీయులకు కొంత స్వాతంత్ర్యమిచ్చు నాలోచించుచున్నారు. మన కిదియే మంచి సమయము. ప్రభుత్వమువారు కష్టములలో నున్నపుడు శక్తి వంచనలేక సహాయపడినాము. ఇప్పుడు మన హక్కులను, మన కోరికలను, చెల్లింపుదని బలవంత నెట్టుటలో నెట్టితప్పును లేదు. మరియు నిపుడు పార్లమెంటులో ప్రతేక నెట్టుబడియున్న రాజ్యాంగసంస్కరణ ప్రణాళికను చర్చించి దానిపై మన యభిప్రాయమును వెల్లడుచుటకూడ నొక ముఖ్యమైనపని.

మరియు నాంధ్రదేశమునకు సంబంధించిన అనేక విషయముల మనము చర్చింపవలసి యున్నది. ప్రభుత్వమువారిని

ఆంధ్రసర్వకలాశాలాస్థాపనమును గూర్చియు, రెండు మండలముల కొక కలాశాల స్థాపించుటకును, ఉన్నతపాఠశాలలు హెచ్చించుటకును, బాలికాపాఠశాలల నెక్కువగ స్థాపించుటకును విషయముగ ప్రార్థింపవలసియున్నది. ఆంధ్రదేశమున వ్యవసాయభివృద్ధికిని చేతిపనుల ఆభివృద్ధికిని గొన్నిపాఠశాల లభ్య వాంఛనీయములు. దత్తమండలముల లైతులు సామాన్యముగ వర్షముమీదనే యాధారపడవలసి యుండుటచేతను, వేరుగ నీటివనరులు లేవండుటచేతను, కుంగభద్ర నెన్నేరు మొగి నదులనుండి కాలువలులేర్పి నీటివనరులు నేర్పరచిన దత్తమండలముల స్థితి కొంతవరకు బాగుపడగలదు. ప్రస్తుతము సర్కారువా రొచ్చు నైద్యసహాయము పెట్టణములకే కాని పట్టణాంతరాలకేమియు నుపయోగములేదు. అందుచే దేశీయనైద్యమును ప్రోత్సహింపవలయు మనము పూనుకొనుటయేగాక సర్కారువారిని ప్రార్థింపవలసి యున్నది. ఇదివరకు చెన్న పురి ప్రభుత్వమువారాయుర్వేద ప్రచారమునకుగాను శ్రీయుత ఆయుర్వేద మార్గాండ భిషజ్జుటి పండిట్ డి. గోపాలాచార్య వారి కలాశాల కిచ్చుచుండిన వేయిరూప్యములకూడ నిరాకరించుట మన మాక్షేపింపవలసి యున్నది. మరియు, గ్రామపంచాయతీలు గ్రామములకు బాటలు మొదలగు వాని నిర్మించుటకు కూడ కొరదగియున్నది. ప్రస్తుతము దేశమునందెల్ల ఖామబాధ తీవ్రముగ వ్యాపించి యుండుటచే దాని మాన్యుటకు తగుసాధనములు వెదకవలసి యున్నది. సర్కారువారు ఎగుమతిదిగుమతుల నిషేధించి దానికొంతోక యధికారి నేర్పరచి యుండుటే దీనికి కారణమనియు, నందుచే నన్యాయములు చాల జరుగుచున్నవనియు నా యభిప్రాయము. ఆంధ్రదేశమున సహకారోద్ధయమునకు విశేష ప్రచారము కలిగినగాని యాంధ్రులస్థితి చక్కబడదు. మన సంఘమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమస్యలు వెంచి విరుద్ధాభిప్రాయములతో కృషి నేయుచుండుట సంఘమునకును దేశమునకుకూడ గొప్ప నష్టము. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల నణగదొక్క బూనుకొన్నారనుట గొప్పతప్పు. ఆంధ్రదేశమును చాలకాలము సాలించినది బ్రాహ్మణేతర రాజులై, వారి నాశ్రయించి మంత్రులెకదా బ్రాహ్మణులు జీవించుచుండిరి. వారి విజయమునకేదా పనిచేరిరి. నేటికి బ్రాహ్మణేతర సంఖ్యయే దేశముననెక్కువకదా? వారివలన నేకదాఅన్ని జాతుల వారును బతుకుచుండుట. ప్రభుత్వమునకు పునాదివంటివారు వారే. బ్రాహ్మణులను వీరు రక్షించుట మానుట చేతనే వీరుద్యోగములకై వెదకవలసెను. ఆ ఉద్యోగముల పోటీకి బయలుదేరినదే యీ బ్రాహ్మణేతరోద్ధయము.

సోదరులారా! ఆంధ్రోద్ధయమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరోద్ధయమునకూడ, ఆంధ్రులలో నందరు కలరు కావున చల్లని బ్రిటిషు ప్రభుత్వముక్రింద వికమత్యము విరుద్ధాభిప్రాయముల విడనాడి సంఘాభివృద్ధి కేక గ్రీవముగ కృషిసల్పుట మనవిధి. దేవుడు మనకట్టి సహకారభావ మొన గూర్చుగాక.

మనమీక నధ్యక్షు నెన్నుకొని కార్యక్రమమునకు గడంగవలసి యున్నది. మీ కందరికి మహాకమారు స్వాగత మొసంగుచు, మాయాహ్వానము నంగీకరించి సభ నలంకరించినందుకు మీకు వందనము లొనర్చుచు మాచే గావించుట సవ్యలయందు యాతిభ్యమునగు నెన్నిలోపములున్నను మన్నించుటకు మిమ్ము ప్రార్థించుచు, యే రాజరాజేంద్రుని ప్రభుత్వమున మనమందర మొకచోటచేరి మనకష్టసుఖముల గురించి చర్చించుట కవకాశము సృష్టించుటచేయున్నదో, అట్టి మన చక్రవర్తిగారు శ్రీ శ్రీ పంచమ జాగ్రత్తవర్తిగారికి దేవు డాయురారోగ్యైశ్వర్యాదుల నిచ్చి రక్షించుగాక యని ప్రార్థింపుచు విరమించుచున్నాడ.

చెన్న పురి కార్యరేషను
నోటీసు.
జూలై 7-వ ముసలికల్ దివిజనులో సభాపతి మొదలి అను పేరుగల (ఆర్. ఎస్. నెంబరు 125/11) వీధి, ఈ నోటీసు ప్రచురణ అయ్యే తేదీనుండి కచ్చికు వీధిగా వ్యవహరింపబడవలయునని, కార్యరేషన్ వారు ఇందుమూలముగ అందరికి తెలియజేయుచున్నారు. (1734)
మదరాసు కార్యరేషన్ } హెచ్. హెచ్. బర్గిట్,
కచ్చికు వీధిపాఠశాల }
రక్షక భవనం } ఆర్టింగు ప్రెసిడెంటు.
21-8-1919.

ఆంధ్రపత్రిక

1919-వ సం॥ ఆగస్టునెల 26-వ తేది

మంగళవారము.

సంజాబు దేశ స్థితి:

విచారణ సంఘము

సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారి కరిపాలనము అన్ని కడుమలవారిని ఉద్దేశపూర్వకముగా చేసినదియు ప్రజలలో నీ పందెప్పుడు గలిగిన భావాభిప్రాయము కేవలము స్థితిమయుగాదనియు, అంగ్లోహైందవ ప్రతికూల సహితము గ్రహించినవి. దోహదోపదా గావించుట కెల్లప్పుడును సంసిద్ధులగు వ్యక్తులేగాక, రాజభక్తీకరులగు మితవాదులు గూడ కలవర పూర్తులయి రవి, మొలుపత్రక అంగీకరించు చున్నది. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న వివిధ రాష్ట్రీయ సభలలో, ప.జాబుదేశానికి గూర్చి ప్రజలలో నెట్టి తీవ్రభావమును ప్రబలియున్నదో నువ్వత్త మగుచున్నది. రాష్ట్రీయసభల చర్యలు మొయిల పత్రకకు తుచుచుట లేదు. రామనాథ రాజగారి యుపన్యాస మొకవంకను, ఎ యన్. కృష్ణారావు కంతులగారి యుపన్యాస మింకొకవంకను, మొయిలు పత్రకను సంతోష పెట్టుచున్నవి. కృష్ణారావు కంతులగారు మార్షలులాను ప్రవేశపెట్టుటకు తగిన కారణములు కనబడుట లేదని చెప్పుటయు, రామనాథ రాజగారిట్టి యభిప్రాయమునే తెలి బుచున్నదియు, న్యాయముగాదని, మొయిలుపత్రకాభి ప్రాయము. వీరికిపురుగు, ఓడ్యయ్యగారి స్థాన ముని తిన్నగ గుర్తించిమాటలాడలేదట. ప్రభుత్వ సహాయకార్యదర్శిగారి సింహాక్షరపు సహితము, ఓడ్యయ్యగారి చర్యలు తొందరను సూచించు చున్నదిని తెలుపుచుండ, ఓడ్యయ్యగారి కష్టము లను ఉపన్యాసములు గుర్తించలేకపోయిరని తెలు పుట, కాథారి మెద్దియు లేదు. రాష్ట్రీయసభా ద్యక్షు లిరువురును, ప్రజల ను నో వీధి యందు తాండవమాడుచుండెడి భావములను మృదువుగ నెల్లడించలేగాక, నంతకు భిన్నముగ నే రెద్దియు నుడిచి యుండలేదు.

ఒక్క విషయమును మొయిలుపత్రక మరచి వది. రాజకీయాందోళనము తీవ్రముగ జరుగు చున్న మద్రాసు, బొంబాయి, పంజాబ్ దేశములలో నెట్టి గడవిడలు లేకయుండ, పంజాబులో నిట్టి కల వర మేల గలిగెనో గ్రహించుట భావ్యము. సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారి రవలంబించిన నిరంకుశ పద్ధతు లిఫలితమునకుచాలవరకు కారణమైయుండ వలెననుట నిర్వివాదాంశము. ఎంతటి యుద్దేశ కారణములున్నను, ప్రజలు మైమరచి కావించిన యల్లరుల కేభారతీయుడును, అంగీకారము చూప డు. అధ్యక్షు లిరువురును, అల్లరులగూర్చి తమ యభిప్రాయము వారలెదని మొయిలుపత్రక మొరలిడు చున్నది. అల్లరులకు వారిరువురును గర్హ్యము గనుబడివిరి. కాని మార్షలులా ప్రవేశమువలన దేశములో గలిగిన నలకడియందే భారతీయుల మనము లిప్పుడు నిమగ్నములగుటచే, అధ్యక్షు లీ విషయమై కడుదూరము ముచ్చటించుటలో వింత ఎద్దియులేదు. విచారణసంఘము త్వరలో నిర్మించ బడనున్నది గాన, సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారి విమర్శనము నింతటితో నాపివైచుట యుక్తమని, మొయిలుపత్రక సలహా నిచ్చుచున్నది. ఓడ్యయ్య

గారి చర్యలు, బహిరంగముగ విమర్శించబడు చున్నందుల కింతటి యాతురము గనబడుచున్న మొయిలుపత్రక మరొన్ని విషయములను గ్రహించ వలసియున్నది. విచారణసంఘ మొకను నిర్మించ బడలేదు. నిష్పాక్షికముగు విచారణసంఘము నెలకొల్పబడునని మొయిలుపత్రక దలచుచున్నది. మొయిలుపత్రక యూహాప్రకారము, నిష్పాక్షిక మనిన నెట్టి ధ్యాయము గలదో తెలియదు.

విచారణసంఘవిర్యాణమున కింకను కాల యావన జరుగుచుండ, మాలవ్యాగారు తెలిపి నటుల, సత్యము నెఱుకవరచెడి నాధారములు తొలగిపోవుచున్నవి. ఇందుకు దోడుగ రాబోవు సామ్రాజ్యనిర్మాణసభలో, ఇకాడెమ్మిటి బిల్లు, ప్రవేశపెట్టబడునని, కయ్యెసిరుపత్రక వ్రాముచు న్నది. ఈ బిల్లు ప్రకారము, పంజాబు దేశములో దీసికొనబడిన చర్యలను, ఉద్యోగు లెవరును బాధ్యులు గారిన, శాసించబడును. ఈ బిల్లు అంగీకరింప బడుచో, విచారణ జరుగుటచే నెట్టి ప్రయోజనముండదు. ఈ బిల్లు శాసనసభాకార్య క్రమములో గలదని, ఇంతవరకు ప్రకటింపబడ లేదు. శాసనసభలోని ప్రజాప్రతినిధులు కొంత మంది అంగ్లోదేశమునకు వెవలిరి. మరొకొందరు తమ స్థానములకు రాజీనామా నొసగియుండిరి. అసమ్మతిని తెలుపుట కయినను, సభ్యులు తగి నంతముంది లేదు. అందుచే బిల్లును శాసనసభలో నులభముగ కొనసాగించవచ్చును. విచారణ సంఘము నిర్మించబడునపుడు, ఓడ్యయ్యగారి పరిపాలనావిమర్శనమే పనికి రాదని హితమొనగెడి మొయిలుపత్రక, ఇకాడెమ్మిటి బిల్లును గూర్చి ఏమి దెలుపునో తెలిసికొన గోరుచున్నారము. విచారణసంఘ మొకటి ఏర్పడి, పరిస్థితుల నన్నిటిని సక్రమముగ విచారిచి, సత్యమును ప్రకటింప వలసియున్నది. విచారణాఫలితముల ఐట్టి, కొందరపై బాధ్యతను మోపవలసియున్నది. ఇట్టి స్థితిలో అధికారుల బాధ్యతను తొలగించుటకు, విచారణ జరుగక ముందే బిల్లు నేర్పరుచుటచే, ప్రజల విశ్వాస మంతవరకు చెదరి పోవునో, నూహించుట నులభము.

తిరుచునాపల్లిలో జరిగిన మద్రాసు రాష్ట్రీయ సభయందు, కయ్యెసిరుపత్రక ప్రచురించిన వర్తమా నము తెలియుట తోడనే, నిందుల కసంగుతి జూపుచు, తీర్మానము గావించబడెను. ఛెలమ్మక్కర్ల ప్రభుత్వమువారు, ఉదారవిధానమును విస్మరించి క్రమక్రమముగ ప్రతికూల వత్తుము బూనుచుం డుట శోచనీయము. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమునను, నిర్బంధముల విషయమునను, వారవలంబించుచున్న పద్ధతులు, ప్రజల విశ్వాస మును భంగపరచుచున్నవి. ఇప్పటికే, ఛెలమ్మక్కర్ల ప్రభువుగారి పరిపాలనము ప్రజలలో నెంతటి యసంతృప్తి గలిగించినదియు, వివిధరాష్ట్రీయసభ లలో నెల్లడియునది. దీనికి తోడుగ ఇకాడెమ్మిటి బిల్లు గూడ కొనసాగించబడునేని, ప్రజల విశ్వాస మున కెక్కుడు భంగము వాటిల్లును. కాని మా లవ్యాగారు బొంబాయిలో దెలిపినటుల, ఈ వదంతి యే నిజమగుచో, మన ప్రతినిధు లాంగ్లోదేశము లో సందర్శములను బాగుగ వివరింపగలరు. చెడుగు లెప్పుడును, తుదకు మంచికే పరిణమించు ననుట నిశ్చయము. రాలెట్టు బిల్లువలన కలిగిన కలవరము మూలకముగ, జనస్వాతంత్ర్యసంరక్ష ణము శాసన రూపము చాల్పవలయుననియు, దీని పై ప్రజల కధికార ముండునటుల రాజ్యాంగ సంస్కరణములు విశాలపరుచ బడవలయు నని

యు, హిందూదేశ ప్రజలకే గాక, అంగ్లోదేశ ప్రజ లకు గూడ హృద్కోచరముగుచున్నది. ఇకాడెమ్మిటి బిల్లును శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టుటచే, అధికార వర్గము వారి చర్యల స్వభావము మరింతగ వెల్లడి యై, జాతీయోద్యమసాఫల్య మొకను చేరువలో నుండుట నిశ్చయము.

వీరేశలింగము పంతులుగారు

ఇండియను సోషల్ రిఫార్మరు పత్రిక ఇయల వ్రాయుచున్నది:

“క్రీశేషులగు వీరేశలింగము పంతులుగారి జీవితము చివర దినములలో, నా మనకు గలిగిన బాధల వలన, దుఃఖభావముయొక్క అతని ఆలె రింగితజీవితముపై అసంపించు మోపబడెను. వృద్ధుడగు నా మహానీయుడు, తన దేశము నిండులకు బలిగనర్పించెను ఇది వర కాతనిని తొందరపడి విమర్శించిన వారు సహితము, నేడతని గొప్పతనమును, అతని పవిత్రజీవితమును గ్రహించుచున్నందులకు, మా కాలయు సంతసము గలుగుచున్నది బ్రాహ్మణే తరోద్యమవాదులకు లగు గొ. వి. పి. త్యాగ రాముశ్రేష్ఠిగారి యధ్యక్షతక్రింద, గతవారమున వీరేశలింగముగారి జ్ఞాపకార్థము మద్రాసులో సభజరిగెను. ఉపన్యాసకులలో ఎన్. శ్రీనివా సయ్యంగారు ది. బి. వెంకటరత్నంనాయుడుగారు, మొదలగువాడు గలరు. నాయుడుగారు, వీరేశ లింగము పంతులుగారి పవిత్రజీవితము గూర్చి ముచ్చటించుచు నిటులు పలికిరి.

“పంతులుగారిపై అపనిందలు మోపబడు చున్నపుడు, నా చర్యలకు వీక్షించుటకు భగవంతు డొకరు గలరని, నాకు నుడిపిరి. పవిత్రత, సత్య ప్రేమసత్యము యధారజీవనము, వారి జీవితపు ముఖ్యలక్షణములు.” వీరేశలింగముపంతులుగారి సంభాషణ ఎంతటి యున్నతభావములతో విరా జిల్లుచుండెడిదియు, గొ. శ్రీనివాసయ్యంగారు వివ రించిరి. వీరేశలింగము పంతులుగారి స్మారక చిహ్నమును నెలకొల్పుట కేర్పడిన సంఘములో కందస్వారిశ్రేష్ఠిగారి నాయము గాంచుటకు మాకు సంతసము గలుగుచున్నది.”

ఈ సందర్భమున, తిరుచునాపల్లిలో జరిగిన మద్రాసు రాష్ట్రీయ సంఘసంస్కరణ సభలో వీరేశలింగము పంతులుగారి మరణమునకు విచారము జూపుచు గావించబడిన తీర్మానము, గమ నింపబడదగియున్నది.

సంధిసమన్వయము

మితమండలిలో నింకను సంధిషరతులగూర్చి షక్తిభావము గురురలేదు. పాంటంగులో, జర్మనీ వారికి గల హక్కులను, సంధిషభవారు జపాను వారి కిప్పించిరి. ఇవి చీనావారికి సక్రమముగ జెందవలసి యుండుటచే, చీనాదేశములో నసం తృప్తి క్రబలెను చీనాప్రతినిధులు సంధిసత్రము పై నందుచే సంతకము పెట్టలేదు. జపానుదేశపు వస్తువులను బహిష్కరింపవలెనని, దేశములో ప్రచండాందోళనము ప్రబలెను. జపాను దేశ మీహక్కులను తుట్టుతుదకు చీనాకే సంక్రమించ జేయుదు నని తెలిపినను, చీనావారు జపానువారి నుడుపులను నమ్ముటలేదు. సంధిసభా తీర్మాన మును మార్పుటకు ఏలులేదనియు, చీనాదేశ మా నిర్ణయము సంగీకరింపక తప్పదనియు తలపబడెను, కాని, అమెరికాలోమాత్ర మీ విషయమై వివా దము ప్రబలుచున్నది. అమెరికావారింకను సంధి షరతులకు తమ యంగీకారము తెలిపి యుండ

లేదు. ఈమధ్యలోని బాల్మీకిగారు విజృంభణ ముడచుటకు అమరకావారు అద్భుతము లేదని తెలియచున్నది. సినేటువారి విదేశ కార్యనిర్వాహక సంఘమునందు, మంటంగులూని జర్మను స్వస్థ్యములను చీనాకే నిష్పించవలెనని, తీర్మానము గావించబడెను. ఈ తీర్మానముగూర్చి సినేటు సభలో చర్చ జరుగునని నేటి తంతివార్తలు తెలుపుచున్నవి. రిపబ్లికనులు తాము జయింపగల మనియు, డిమోక్రాటులు తాము జయింపగలమనియు, నుడువుచున్నారట. సినేటుసభవారు గూడ ఈ తీర్మానము సంగీకరించుచో, ముందేమి జరుగునో చూడవలసి యున్నది. సంధిసమస్య లింకను ప్రపంచమును కలవరింపజేయుచున్నది. శాంతి ఎప్పుడు చేకూరునో తెలియట లేదు.

ఆశాలతలు

మహారాటా ప్రతికలో ప్రచురింపబడిన లండను లేఖ ఇటుల వివరించుచున్నది:

“తెలుగుగారు జూలై 29-వ తేదిన మాంటూ గూగారిలో అగంతవేపు సమర్పించిరి. కలుగ గారు 30-వ తేదిన వారితో ముచ్చటించిరి. ముచ్చటల వర్ణన సానము సంతృప్తికరముగ నుండెను. కేంద్రభుత్వమునందు గూడ భాగ్యత కొంతపరచుకుంటుంటు, బిల్లు మార్పు బడునని తెలియుచున్నది. ఆర్థికస్వతంత్ర్యము గాని, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వతంత్ర్యము గాని పూర్ణముగా నొసగబడు. క్రూ సంఘమువారి సూచనలు ప్రాయశః సంగీకరింపబడును. రాజప్రతినిధిగారి కార్యనిర్వాహకసభలోనికి సామ్రాజ్య శాసనసభ లోని ప్రజాప్రతినిధులనుండి ముగ్గురు భారతీయ సభ్యులు తీసికొనబడుదురు.”

పై లేఖ సూచించినటులు, మన ప్రతినిధుల క్రయత్న ఫలితముగ కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు భాగ్యత ప్రవేశపెట్టుబడు నెడల, మిగుల లాభము గలుగగలదు. హిందుమతగారి యధ్యక్షత క్రింద, తిలకు, కడర్, మాధవరావు, పటేలుగార్లు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల గూర్చి, వర్ణమంటులోని లేబరుసభ్యులయెదుట నువ్వనెంచిరినియు, తిలకు గారు శక్తివంచన లేక కృషిసలుపుచున్నారనియు, నీ లేఖ వివరించుచున్నది. ఈ మాదేశపు హిందూ యాలిగువారు గూడ డిల్లీ కాంగ్రెసు తీర్మానములను కోరుచు జాయింట్ కమిటీవారికి విజ్ఞాపన నుపేరి. తెలుగుగారి ప్రయత్న ఫలితముగ ప్రజా శయనమును సమూహముగ సఫలముగ గాక యని కోరెదము.

జాతీయసాంఘికవాదుల సభ

కేరళప్రతికకు కేలూరుగా రిటుల తంతి వార్త నుపేరినది, అస్సాసియేటుడు ప్రెస్సు వారు తెలుపుచున్నారు.

“జూలై 13-వ తేదిన నార్తాంపులకలో జరిగిన జాతీయసాంఘికవాదుల సాం వత్సరిక సభలో, హిందుమతగారు హిందూదేశ విమోచనముగూర్చి ప్రతిపాదించిన తీర్మాన మంగీకరింప బడెను. భారతీయులలో సభకసంఖ్యాకుల ప్రతినిధులను, బ్రిటీషుదేశపు ప్రతినిధులను కలసి శాంతభావముతో నేర్పాటుకేసికొను విధమున, త్వరలో హిందూదేశమునకు బ్రిటీషు అధికారము నుండి విముక్తి గలుగవలెనని, తీర్మానము సూచించుచున్నది.” ఈ తీర్మానమున కర్మము బోధపడుటలేదు. హిందూదేశమున కధిపతే రాజ్యములవలెనే బ్రిటీషు సామ్రాజ్యస్వస్వపరిపాలనము త్వరలో చేకూరవలెనని భారతీయులు గోరు

చున్నారు. కాని, హిందుమతగారి కిది వరకు గల యుద్దేశముల బట్టి, వారియర్థమిది కాదేమో నని సంకోచము గలుగుచున్నది. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవుటకు భారతీయు లెవరును అంగీకరించుట లేదు. హిందుమతగారి సంపూర్ణోపన్యాసము చేరువరకు, దీనిపై విమర్శన గావించకుండుట యుత్తము.

డిల్లీ కాంగ్రెసు తీర్మానములు

డిల్లీ కాంగ్రెసు సభాతీర్మానములు ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుచున్న వచుటకు, వివిధ రాష్ట్రీయసభలలో నవి సామోదించబడుటయే గొప్ప తార్కాణము. ఇంకను నీ విషయమై నిందితులములతో డోలామతమునను లగువారు, ప్రజాభిప్రాయప్రబల్యమును కటపెట్టుటయుక్తము. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు తమ యభిప్రాయములను జాయింట్ కమిటీవారి యెదుట నివేదించుటలో, మిగుల సహేతుకముగ నుడివియండిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము కార్యప్రణాళియందు తిప్పిక బడిచేయడమి, వారు చూపగలిగిరి గావ్యముతో వైసను స్వపరిపాలనము ప్రజాప్రతినిధులకు హస్తగతము గావించి, అభివృద్ధి త్వరితముగ కొనసాగ నేరదు. దేశాభివృద్ధి ముఖ్యరాష్ట్రములలోను మరెయింక వారు వెల్లడించుచున్నది. జాయింట్ కమిటీవారు భారతీయశాసనము లెవ్వయో తెలిసి కొనుటకు సరియగు సవకాశ మిప్పుడు గలుగుచున్నది.

దేశభాషలు : శాసనసభలు

శాసనసభలలో, నాంగ్ల భాషనే నువయో గింపవలెనని, శాసన నిర్మాణ సభవారి టీవల గావించిన నిబంధనకు మద్రాసు రాష్ట్రీయసభా వేతమువారి సమ్మతికావులు భావ్యముగ నున్నది. ఈ తీర్మానము గా. వి. కే. రామానుజాచార్యులుగారిచే, నువపాదించబడెను. శాసనసభా నిబంధన జన్మస్వాతంత్ర్యమునకే భంగము కలిగించుచున్నది. ఈ మారుపరిగెడి ఎన్నికలలో, ఆంగ్ల భాషాభిజ్ఞానము లేని వారనేకులు సభలలో ప్రవేశించక మానరు అపు డీనిబంధన ఎంతవరకు ఉపయోగపడునో కనుగొనవచ్చును.

సివిలుసర్వీసుపరీక్షలు

ఇంగ్లండు, హిందూదేశ, అధిపతే రాజ్యముల సివిలు సర్వీసు పరీక్షలకు జమవుట కర్తవ్య నొసగెడి పరీక్షయొకటి హిందూదేశములో క్వాలిఫికేషన్, లక్ష్నో, పూనానగరములలో జరుగునని, ప్రకటించబడెను.

కృష్ణాజిల్లాబియ్యము ఎగుమతి:— కృష్ణాజిల్లా నుండి బియ్యము ఎగుమతి చేయగోరుచుదరభానులను పంపు విషయమున నితర సంవత్సరానికికంటే ముఖ్య తెలిసి నది. ఎకరై నడు దరభానులను పంపవచ్చునని 25-4-19 వ తేదీ పోకటమునందు స్పష్టముగా తెలుపబడినది. రైతులనుండ గూడదని కొందరు సంశయించినట్లు తెలిసినది. అట్టిసందేహ మేమియుండలేదు. యంత్రకాలవారు నిర్ణయం రైతులనున్న గువారై నకు సరే బెజవాడ సివిలుసర్వేయిడిప్రొటో వైరెక్టు గారికి దరభానుల పంపుట కర్తవ్యమని చెప్పి తీసికొని సర్వేయి వైరెక్టుగారు ఈనెల 25 వ తేదీ ప్రకటించిరి.

బొంబాయిలో నీటిఅందు బాటు:— బొంబాయి నగరమునకు మంచినీళ్లను అందజేయు నాద్యోగము సరిక పనిచేయుట లేనందున నావికాబాటును గూర్చి ఆలోచించుటకు గత ఆదివారమునాడు సభిజరిగినది. ప్రస్తుతమున్న నాద్యోగము లసమర్థము. ఈ విషయమునందుగల తాపములను కలిపి తిండి తెలుపుటకు సమర్థులగు యంజనీరులను నియమించవలెనని తీర్మానము చేయబడెను.

స్థానికాది వార్తలు

బెజవాడసబు కలెక్టరు:— ఇ. రి. కో. బెజ్జుగూడ బెజవాడకు బదిలీచేయబడి.

వైటు హిందు సతీగారు:— ఈ నెల 27-వ తేదీకి సతీగారి మృత్యువు సగరమున కేగి రావచ్చును. ఈ సంస్థానమువారి ఆతిథ్యము స్వీకరించును. విష్ణుబాతుద్ధారక సంఘమువారి పాతకాలము నగరాభివృద్ధికి సంబంధించిన కార్యములకు యామి చూడదలచి యున్నారు.

ఆంధ్రభాషా సంఘసభ:— కింతాగ్రేపేట కుందేపాల్ల ఆంధ్రభాషా సంఘసభ ప్రధానాధ్యక్షుల వారమున తిరుపతికి ఆహ్వానితమై ఈ నెల 21-వ తేదీ సామంతాలము 4-80 కు వారలూ యుడియన జరుగును. ఎం. ఎస్. దొరస్వామయ్య గారు ఆంధ్ర వాఙ్మయమును గూర్చి మువ్వసీంతురు.

శ్రీకృష్ణ మందిర సభ:— శ్రీ త్ చెన్నపురి పెద్దబామిసేట వరదాశ్రమమున 97వ సంఖ్యగల శ్రీకృష్ణమందిరమున బలబల్లులై శ్రీకృష్ణము 23 1919 వ సం. ఆగష్టు నెల 27 వ తేదీ బుధవారము రాత్రి 8 గంటలకు వై. 7 విద్యవయసుల బాలికలకు శ్రీకృష్ణల ఆది దనోపదేశము జరుపబడును.

సామ్రాజ్య శాసనసభ:— ఈమాట జూలైలోనే సభ యిగియుటకు చాలకాలము కట్టుకొని తెలియచున్నది. ప్రభుత్వకార్యక్రమము చాల విశేషముగ నుండుటే గాక అసభివారసభ్యుల సేకతీర్మానములు పక్కకి పెట్టెద మని నోటిను నిచ్చిరి. ఆ తీర్మానములన్నియు చావబడుచున్నవి. ఈ కింది తేదీలకు సభ సమావేశమగు:— సెప్టెంబరు 3, 4, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 24, 25 వ తేదీలు. అనంతరము నెడల నీతేదీలు మార్పుబడును.

కార్మికమహాసభ - భారతీయ ప్రతినిధులు:— 1919 ఆగ్స్టునెలలో ఆమెరీకా దేశమునకు వాషింగ్టను నగరమున జరుగవచ్చు కార్మిక మహాసభసభ భారతీయప్రతినిధులకు నియోజియటకు బొంబాయి నగరమున యుడియాలేమిటినువారే ఏర్పాటు చేయబడిన కార్మికమహాసభ జరిగినది. చాలమంది కనికాను సభకువచ్చిరి. శాసనాధ్యక్షులకు గాను తి. పి. వాడిమా గారకు ప్రతినిధులుగా నియోజింపబడిరి.

కర్నూలులో కలెక్టరు:— కర్నూలులో నున్న విజ్ఞానమును ఆహారవార్తమును ప్రజలకు బోధించు చాలమంద నున్నది. కర్నూలులో కర్తవ్యులందరూ సమముగా క్రయవిక్రయములను జరుపుటకు అధికారమున్నవందలెం ప్రజలకు రుచి నొసే నున్నాడు. మహాసభ శుభవరదిన. రాజప్రతినిధిగారికి గూడ తంతిపంపబడినది. సాంసభాభ్యుత్తర కమిటీని కర్తవ్య సమూహ్యులగు పుల్లగంటి రాచమంద్రస్వామిగారు మాట తంతివార్తనపేరి.

కార్యనిర్వాహకసభ:— బొంబాయి రాజధాని యందలి విజ్ఞాన కేంద్రీయలకు పరిపాక పెద్దలకు మువ్వములు తూర్పుగుంటకు తగిన సౌకర్యములు లేవు. నాం నట్టి సౌకర్యముల నేర్పరుపవలెనని బొంబాయి శాసన సభలో అసభివార కర్మములో నొక యభిప్రాయించిన తీర్మానమంగీకరింపబడినందున అన్ని కేరళలోను పృథ్వీక సభలను నేర్పించి బానియందు కుర్చీలు యున్న గు వాని సమస్యనుకుట్టి దొరికినమాటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు.

చెన్నపురిలో మరణములు:— ఈనెల 15 వ తేదీతో నంతిమగు వారమున మొత్తం 621 మరణము ఈ నెల 28 వ తేదీతో నంతమైన వారమున మొత్తం 653 మరణము ప్రజలు చనిపోయిరి. 28 వ తేదీతో నంతమైన వారమున కలరావ్యాధి 7 గురికి సోకినది. ముగ్గురు చనిపోయిరి. మరొకరి 25 గురికి సోకినది. 10 నుండి చనిపోయిరి. విషజ్వరము కున 118 గురుకు చనిపోయిరి. ఇతర జ్వరములవలన 25 గురుకు చనిపోయిరి. 28-8-1918 వ తేదీతో నంతమైన వారమున మొత్తం 476 గురుకు మరణము చనిపోయిరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయముహూర్తము.

తీర్మానములు.

ముద్రణశాసనము.

పురాణము నాగభూషణముగాను ఈ దిగువ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

ముద్రణశాసనము చేరిన ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ముఖ్యముగ మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు, హిందూ, స్వదేశీ మిశ్రన్, శేషనల్లి, దేశభక్త, మున్నగు పుస్తకలమిద చుట్టుల జరిగించుటయు, ఇండియా డిఫెన్సు పుస్తకముల పురస్కరించుకొని కొన్ని పుస్తకలయొక్క స్వేచ్ఛా ప్రచారమును నిర్ధించుటయు, ఆక్రమ మని నిష్కర్షగా నిర్దించుచు 1910 సంవత్సరపు ముద్రణశాసనము రద్దుచేయవలసిన దని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును సభ్యుల కరిగించుచు భారతరత్నమున ముద్రణాశాసనములన పత్రికాస్వాతంత్ర్యము పోయెననియు ఈ నడుమ పత్రికలపై తీసికొనిన భరణముల బట్టి చూడగా పత్రికలు కొనసాగుట దుష్టమని తోచుచున్నదనియు పంతులుగారు చెప్పిరి.

టంగుటూరి నాయనరాజుగారును, న్యాపతి హనుమంతరావుగారును ఈ తీర్మానమును బలపరిచిరి.

రౌలట్ శాసనము.

గౌ. సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజుగారు ఈదిగువ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

వైదిక ప్రభుత్వములన కడగండ్లు వడిన సోదరుల యెడల తమ సంపూర్ణ సానుభూతిని తెలియజేయుచు వారి కొరకు ఏర్పడినవిధికి విరాళము నిచ్చి సహాయము చేయవలసిన దని ఈ సభవారు మహాజనులను కోరుచున్నారు.

వైదిక శాసనములన కలిగిన కష్టములను న్యాపతి ముప్పారావుపంతులుగారును అధ్యక్షులును ఇదివరకే వివరముగా తెల్పియున్నారు. పంజాబు రాష్ట్రము 50 లేక 60 వత్సరముల క్రిందటి కాలము నుండి నీయ రాజుల క్రిందనే పాలింపబడుచుండెను. ఇదిగాక లజపతి రాయవంటి దేశభిమానులకు జన్మస్థానమై ఉండెను. యుద్ధముకల్పించిన పంజాబీలు నిర్బంధములేకనే నూటికి 50 మంది యుద్ధరంగమునకుపోయి ప్రభుత్వమువారికి జయము చేకూర్చిరి. సామ్రాజ్య శాసన సభయందు సర్ మైకేలు ఓర్వయరుగారు పంజాబీ రాజభక్తినిగూర్చి అధికముగ ప్రసంగించిరి. యుద్ధము పూర్తియై సంధిచేసారగానే భారత ప్రజల స్వేచ్ఛలకు నిర్బంధరూప రౌలట్ శాసనమును సామ్రాజ్య శాసనసభలో ప్రజాసభ్యుల అభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగా ఆమోదించిరి. ఇతర రాష్ట్రములవారి కిది పంజాబు రాష్ట్రమువారును ఈ శాసనమును ఆక్షేపించిరి. కొలది చోట్ల భావోద్వేగము కలిగి ఉండెద్యును. ఇంతమాత్రమున ప్రభుత్వమువారు వైదిక శాసనమును ప్రకటించి నాయకులను ఆరెక్టుచేసి, ఉరికిత్తులు, ద్వీపాంతరవాసములు, మున్నగునవి చేసిరి. వందలకొలది ఈతని విచారణలకు బాల్పడిరి. ముద్దాయిల తరఫున నార్దను మున్నగు కలకత్తా న్యాయవాదులు నాదించుటకు ఆజ్ఞ యివ్వవలసిన దని కోరగా మార్షలు లాకమిషను వారంగీకరింపరైరి. ఈ గందరగోళములను విచారించుటకై ఆంధ్రాసుగారు వెడలుటకు మాన్షలులా ప్రభుత్వమువారు ఆజ్ఞ ఇవ్వరైరి. ఇట్టి తరుణమున సామ్రాజ్య కార్యనిర్వాహక సభ్యులగు సర్ శంకరనాయకుగారుపంజాబులోని పరిస్థితికి గిరిసి తమ యుద్ధరంగమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి. ఇట్టి కఠినశాసనముల వాతబడిన కుటుంబములు దుష్టస్థితియందుండుటచే ఒకనిధిని మనము ఏర్పరచి వారికి సహాయము చేయవలెనున్నాను.

ఈ తీర్మానమును ఆర్. శేషగిరిరావుగారు అనువదింపగా శివకంకరసిల్లగారు బలపరిచిరి.

గ్రామోద్యోగియుల సవరణశాసనము.

అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారు ఈదిగువ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

1918 సంవత్సరపు అక్టోబరు 5 తేదీన మద్రాసు గవర్నమెంటువారు నెం. 48 రన ప్రకటించిన 1894, 1895 సంవత్సరముల గ్రామోద్యోగములసవరణబిల్లు ఆనాదినుండి వచ్చుచున్న హిందూ ధర్మశాస్త్రసమ్మతమైన వారసత్వపుమాట్లాడు ంముకలగజేయును గనుకను గ్రామములలో ఆద్యోగుల గౌరవమునకును ప్రముఖతకును పలుకుబడికిని, లోప

ము కలిగించి పరిపాలనాసౌకర్యమునకు నష్టముకలిగించును గావున ఆబిల్లును ఉపపాదించుట అవసరమని ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును ఉపపాదించుచు ఇల్లునుడివిరి:—

నేటిదినిము సుదినము. అయిదవత్యము లేనట్టియు, దురదృష్టము లగునట్టియు విలేజి ఆఫీసర్ల పారంపర్యహక్కులను రద్దుచేయుదలచి గవర్నమెంటువారు 1918 సంవత్సరపు నెం. 48 రన ప్రకటించిన సవరణబిల్లును గురించి యీ సభలో మాట్లాడుటకు నాకు అవకాశ మిచ్చినందుకు మీకు నేనెంతయు కృతజ్ఞుడను. గవర్నమెంటువారు నూతనముగా ప్రవేశపెట్టిన యీ సవరణ బిల్లులన్నిటి నాదినుండి వచ్చుచుండు హిందూధర్మశాస్త్ర సమ్మతమైన వారసత్వపు మాట్లాడు ంము కలుగుచు గ్రామములలో ఆ వ్యవస్థలముల గౌరవమునకును ప్రాముఖ్యతకును, పలుకుబడికిని లోపమును పరిపాలనా సౌకర్యములకు నష్టమును కలుగును గావున యీ బిల్లును వెంటనే గవర్నమెంటువారు ఉపసంహరించుకొనుటకుగాను ఒక తీర్మానము ప్రాముఖ్యతనువలసినదని యీ సభవారిని ప్రార్థన చేయుచున్నాను. ఈ బిల్లులన్ని వచ్చెను ఆనర్థముల నన్నిటిని విపులముగా వ్రాసిన మహాజనుల గవర్నమెంటువారికి పంపుచున్నాము. గ్రంథ విస్తరమును భీతిచే వాటిలో కొన్నిటిని మాత్రమే వ్రాస్తున్నాము యీ క్రింద బొందుపరచెద. గవర్నమెంటువారే 1898 సంవత్సరం లో యీ హక్కులను తీసివేయుటవలన కలిగెను నష్టములను ఇండియా గవర్నమెంటువారికి కిఫాయత్ పంపియున్నాను.

విలేజి ఆఫీసర్ల హక్కులయెప్పుడో యేనాడో మొదటిది,మిరాసిదారు మంజూరదారు, కులకరిణి, దేశముభి,దేశపాంధ్యాయని సెంతయో వీరిని ఖరీదుగా జూచుటయు వీరివలన గ్రామమునియూదీనంతయు వెలుసుకొని లూబంబులు వగయిరాతెక్కిలను వ్రాయించి పుచ్చుకొనుచు వీరికష్టముల నాలోచించబట్టియే వారివారి కుటుంబములకు తగినటుల పుట్టుపుట్టు యినాయలనిచ్చి పూర్వపు జమీందార్లమే, మొఖాసాదార్లమే, అగ్రహారీకులేమి, జాగీరుదారు లేమి, మహమ్మదీయు లేమి రాజాధిరాజు లేమి యామోదించి జరిపించుటయైననాదినుండి భూముల ననుభవించుచు చిరకాలమునుండి గ్రామములో కాపురముండుటచే అనుభవజ్ఞులనుకలిగి పరులు యుక్తముగా నెరవేర్చుచు నెప్పుటికప్పు డామూలగ్రముగ సంజాయిషీ నెవరికి యెప్పుడెప్పుడు కావలసివచ్చినను నవలీలగా నిమువములమిద నిచ్చుచుండుట యంతట స్థపదుచున్నది బొంబాయి యెలిఫెంట్స్ కాతేజిలో ఆంగ్లేయపండితులగు ఆండర్సన్ ఎస్. ఏ. గారును హిందూజేత విద్యాకాభోద్యోగి యై పునకావేతనమును బొందుచున్న మార్షిడెజ్ బి. ఏ. ఎఫ్. ఆర్. జి. ఎస్. దొరవారును వ్రాసిన ఆంగ్లేయచరిత్రయొక్క 10 అధ్యాయము 333,840 పుటలల్ల ఆంగ్లేయచరిత్రనముల పూర్వరాజుల కాలమునకూడ గ్రామోద్యోగములు వంశపారంపర్యముగనుండియుల కనుపించుచున్నది. ఈవైసంగతులన్నియు బాగుగ గమనించి ఆనాటియును న్యాయమును సంఘజ్ఞ మకరమును అగుటయే గాక రాజ్యాంగసాక్షులమునకు ప్రతిష్ఠకును మూలకందరుగు వారసత్వపు మాట్లాడు ంపుటికలెనే వుండెనిచ్చి, దొరతనమువారు ప్రకటించిన సవరణబిల్లును ఉపసంహరించుకొనవలసిన దని ప్రార్థనపూర్వకముగా మనవిచేసుకొనుచున్నాను.

ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృత మయ్యెను. నిటీతీరువ.

1918 సంవత్సరములో ప్రచురించిన జి. బి. ప్రకారము నీటితీరున రేట్లను పెంచుచుట అనవసరమనియు,రైతాంగమునకు భారమనియు ఆంధ్రోళనమునకు కారణ మగుననియు ప్రభుత్వమువారు సదరు ఉత్తరువును రద్దుపర్చవలెననియు ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

1884 సంవత్సరమున మనదేశమున జ్ఞానము బయలు వెడలినప్పుడు ప్రభుత్వము వారిక జ్ఞాన విచారణసంఘమును ఏర్పరచిరి. ఈ సంఘమువారు తమ నివేదికలో, గోదావరితీరమున నున్న రాజులపేండ్లవరమువద్ద ఒక్క ఆనకట్ట కట్టిన భూములను సాగుబడిచేయకు ననియు అందువలన జ్ఞానము పోవుననియు తెల్పిరి. అప్పుటివఱకును ప్రభుత్వము వారికి రెవెన్యూలో లాభము లేక నష్టము వచ్చెడిది. అప్పుడు కాటన్ దొరగారిని మరికొందరు ఇంజనీరులను ప్రభుత్వము వారు పిలిచి ఆనకట్టకట్టుటకు విధానమును తయారుజేసి, పిదప ఆనకట్ట కట్టెడి.

ఈ కాటన్ దొరగారిని నీరు తమ సేవ్యములకు ఉపయోగించిన ప్రభుత్వమువారు పన్ను విధించునని, రైతులు ఈనీరును ఉపయోగించక, వర్షాధారముమీదనే సాగుచేయుచుండిరి. ఈ నీరు వాడుకొనిన పన్ను పుచ్చుకొనమనియు, నీరు వాడుకొనవచ్చుననియు రైతులకుజెప్పి క్రమముగా చిన్న పన్ను వసూలుచేయ ప్రారంభించిరి.

నీటితీరువను నిర్ణయించుట కొకసంఘము కొన్నాళ్ల తరువాత నియమించిరి. వారు మునుపటికంటె ఎక్కువ నీటి తీరువజేసిరి. తరువాత దేశమున ధరలు పెరిగినవనియు, పంటలు పండుచున్నవనియు తెల్పి ఇంకను నీటితీరువ క్రమక్రమముగా వృద్ధిజేసిరి. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ఈ తీరువను పెంచుచున్నారు. ఈతీరువను పెంచుచిన, ప్రజలకు దుష్టరగుటచే దేశమున గొప్పఅంధోళనము బయలుపడెదలను. కావున ఈ తీరువను పెంచుపకుండుటకు ప్రభుత్వమువారిని నేను కోరుచున్నాను అని దువ్వురు వెంకటేశ్వర్లుగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

ఉప్పలూరి సుబ్బారావుగారు ఈ తీర్మానమును బలపరిచిరి.

ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృత మయ్యెను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ అధ్యక్షు లుపపాదించగా ఈదిగువ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృతము లయ్యెను.

శంకరు నాయరుగారు.

ఇండియా కార్యనిర్వాహక సంఘములో సభ్యులుగా నుండిన సర్. శంకరనాయరుగారు మన దేశమున కొనర్చిన యుప్రతిమాన నేపకై వారికి సభవారు అభినందనము లర్పించుచున్నారు.

అధ్యక్షుల ఉపపాదనము.

కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు, కొచ్చెర్లకోట వేంకటకృష్ణ రావుగారు, గిరిరావుగారు, డాక్టరునాయరుగారు, కోలాచలం శ్రీనివాసరావు పంతులుగారును పరలోకగతులై సంఘన దేశమునకు గల్గిన అపారమగు నష్టమునకు ఈ సభవారు చింతిలుచు,నారి కుటుంబములవారికి తమ సంతాపమును, సానుభూతియును తెలియజేయుచున్నారు.

నూతన రాజకీయ సంస్కరణ ప్రజాభివృద్ధి శ్రీలక్ష్మికు కూడ ఎన్నికలుచేయు స్వాతంత్ర్యమును నియ్యవలయునని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయము.

ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టబోవు రాజ్యాంగ సంస్కరణప్రజాభివృద్ధి నిమిదియున్న బాధ్యతాయంత మగు పరిపాలనాస్థానముగనుండుటకును,అట్టిబాధ్యతనుప్రజలుచక్కగ నిర్వహించుటకును ఇండియాలో రాష్ట్రములు భాషాప్రయుక్తముగ విభజనచేయుట అవశ్యకము గావునను అట్టి విభాగము యొక్క విభజనము మాంటుఫర్డుసంస్కరణ నివేదికయందును, ఇప్పుడు పార్లమెంటు ఎదుట నున్న ఇండియా ప్రభుత్వ శాసనములోను అంగీకరింపబడియున్నది గనుకను మదరాసు రాజధానిలో ఉత్తరమున నున్న 11 జిల్లాలను చెన్నపురియును చేర్చి ఒక్క ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రీయముగా చేయవలసిన దని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి ఆ రాష్ట్రీయములనుండి గురుప్పింపవలసిన టెల్లుబడి ద్రవ్యమునుగూర్చి సంస్కరణ ప్రజాభివృద్ధియందు నూచించిన సూత్రములు రాష్ట్రముల యొక్కయు, అందు ముఖ్యముగ మద్రాసు రాష్ట్రముయొక్కయు అభివృద్ధికి భంగకరముగ నున్నదనియు అట్టి కట్టుబడి మొత్తము రాష్ట్రీయపుమొత్తపు ఆదాయమునుబట్టి నిర్వచింపవలెను గాని, రాష్ట్రీయనిలన ఆదాయమునుబట్టి స్థిరీకరింపరాదనియు ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

మనరాజధానిలో ఉత్తరముననున్న 11 జిల్లాలకులకును ప్రభుత్వమువారు రేర్పరచిన సౌతులకో ఉపసంఘము నిర్ణయించిన సంస్కరణప్రజాభివృద్ధి ప్రకారము శాశనసభలో 30 మంది ప్రతినిధులు మాత్రమే ఉండునట్లు నియమింపబడినందున ఆ జిల్లాలకు ప్రాతినిధ్యము మిక్కిలి తగ్గి పోయినదనియు, ఆ జిల్లాల జనసంఖ్య రెనిమూడ ఆదాయమునుబట్టి వానికి 40 మందికి తక్కువగాకుండ ప్రతినిధు లుండుట న్యాయమును అవశ్యకముననియు ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి నివేదించుచు తెలుగుజిల్లాలకు ఆ ప్రకారము ప్రాతినిధ్యము పెంచువలసినదనియు ఈ రాజధానిలో ప్రతిజిల్లాకు ఇావురుకు రిక్కువగాకుండ ప్రతినిధు లుండవలసినదనియును ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

ఈమధ్య ట్రాక్ స్టాల్ గోల్డ్ లా (35 ఆక్ట్ 1908) లోను 1885 సం॥రం లోన అట్టలాను చేసిన మార్పులు దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల ప్రాథమిక హక్కులకు పూర్తి భంగము కలుగజేసి కొద్దికాలములో వారి బానిసస్థితికి చేరగియున్నందున ఈసభవారు అట్టి మార్పులను గూర్చి తమ తీవ్రమైన యసమృత్తిని వెలియజేయుచున్నారు.

(2) మరియు 1914 సం॥రము నందు గంధిగారికిని ప్రిట్టూగారికిని జరిగిన దని చెప్పుచున్న ఏర్పాటునుబట్టి వై సవరణలు సమంజసముగ లేవనియు,

(3) భారతీయులు పూర్ణమైన బ్రిటిష్ పౌరసత్వపు హక్కుల ననుభవించుటకును నాగరక ప్రపంచమునందు భారతీయులకు గౌరవభంగము గాకుండుటకును వెంటనే వై సవరణలను రద్దుపరచించుటకు మన ప్రభుత్వమువారు తగిన చర్యలను తీసికొనవలె నని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

సభాకార్యాలయమున అధ్యక్షునకు వందనము లర్పింపబడి వారు పుష్పమాలాంకృతులగు జేయబడిరి. కర్నూలు కాపుర ఖులు దేశపాండ్య సుబ్బారావుగారు రాబోవు ఆంధ్ర రాష్ట్రము, ఆంధ్రమహాసభ లను మహానంది పట్టణమున కావ్వనించిరి. వీరి ఆహ్వానము సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను. వీరివ ప్రతినిధులయొక్క ఛాయాపటము తీయబడెను. దీనితో కార్యక్రమము ముగిసెను.

బొంబాయిగవర్నరు:— బొంబాయి గవర్నరుగారు ఈ భార్యమున ఆదివారమునాడు బుధావస్థము బొంబాయి నగరమునందలి పూనాకు వెళ్లిరి.

చాతీ పంక్షి పట్టి

1919 సం॥ ఆగష్టు 26-వ తేదీ మంగళవారము.

క్రమ సంఖ్య	పట్టి	చాతీ	పంక్షి	పట్టి	చాతీ
సంఖ్య	పట్టి	చాతీ	పంక్షి	పట్టి	చాతీ
శ్రీహరిపూజ	81.0	77.9	1.66	80.00	22.39
విశాఖపట్టణము	79.9	75.9	1.42	18.61	16.74
కాకినాడ	90.2	77.0	0.44	18.55	16.85
అందరు	8.18	76.8	0.80	21.22	18.49
మొత్తము	88.2	76.0	0.11	17.65	16.94
వెల్లూరు	91.7	82.1	...	8.68	8.00
మద్రాసు	92.0	80.8	...	11.80	11.26
పూర్వపాఠశాల	93.4	72.0	1.19	18.67	18.53
అనంతపురము	96.8	78.9	0.08	11.84	9.71
అక్టోబర్	93.5	78.7	...	1.66	84.7
కర్నూలు	94.2	75.2	...	8.52	14.04
కడప	96.8	78.8	...	15.68	18.70
తెలంగాణము	88.4	64.7	0.05	20.81	17.02
వెల్లూరు	90.0	78.4	0.86	17.12	17.22
వీలము	91.8	78.8	0.11	18.48	19.18
కొయంబర్తూరు	87.0	69.8	...	6.26	7.95

వాతాభారము కొద్దిగా ఉత్తరమున కిగిసి. దక్షిణమున హెచ్చింది. మంచులులో వాయుచలనము సుగమముగా నున్నది. మధ్యజ్వరము బలముగ నున్నది. ఉష్ణము సర్వములలో కిగిసి. తక్కినవోట్ల హెచ్చింది. తక్కిన ఉష్ణము సర్వములలో చాల కిగిసి. తక్కినవోట్ల గూడ కొంత కిగిసి. రాత్రియుష్ణము తూర్పుతీరమున కర్పాటకమున హెచ్చి నది. తక్కినవోట్ల కిగిసి. తెలు తూర్పుతీరమున మాత్రము కిగిసి. మబ్బు లంబుట గలవు. దక్షిణపు కొనను మాత్రము లేక. వర్షము మలబారులో నున్నది. సర్పారులందు తీరమున చాల హెచ్చు. దక్షిణమున స్పష్టము. కొర్రా పట్టణం 5 మిల్లీమును సుమారు 2 మిల్లీమును వైదగా వాయులో 1 మిల్లీమును కర్పము తరిసింది. ఈసమ విడిపోయింది. సర్పారులలో నికరములు అంతగా తరితవు. తక్కినతీరమున వర్ష ముచల హెచ్చుగా నున్నది.

ఎడవర్ష. బి. రాసు

ఆక్టోబరు చాతీవరణ కార్యక్రమము.

వృత్తాంతములు

కర్పిస్ విధానము బాగులేకుండు తేజమునకు చాల బాధ గలుగుచున్నది గావున వెండిబంగారములపై నిండియా ప్రభుత్వమువారు రసవదలముగా దాల్చిన యధికారమును విమరణలననదని బొంబాయి గావోనికీయక కోరుతున్నది.

రెయిఫెన్సు ఆట జగ్గుల ఒడవ స్వాధీనము చేయ గోరుచు ఇండియామంత్రి తరపున వెల్లెబడిన దగ్ధాస్తుపై జరిగినవిచారణ పూర్తియై వ్యాజ్యము ద్వారా మార్చు గారు ఒడయు దానియందలి కస్తువులన్నియు ఇండియామంత్రినే యని తీర్పు చెప్పిరి.

హిందూతేజ సన్వసేనా 1149 వ బంగారీ రెజిమెంటును హిందూతేజ వైశ్యమండలి కాశ్యోపు పటాలముగ నుంచనంగీకరించె గావున తగిన సైనికుల నందు చేర్చబడుతొంది చలనీందని తెంగాల రెజిమెంటు కుమితీ కాశ్యోదగ్ధ దాక్టరు ఎస్. కె. మల్లిక్ గారు ఉపసభ్యులకు వ్యాసీరి.

సర్వమ్యము యూరపు ఇన్స్టిట్యూటు గారు కన్పాడీ ఉ విద్యాభివృద్ధిమిత్తము 1914 వ సంవత్సరమున దిద్విక శిలకుల యాప్యముల విరాళమును కెట్టి ఇన్స్టిట్యూట్ కళాశాలపేట ప్రభుత్వమువారికి కళాశాలకు వెలకొల్పెదరు. ఆది మన్య దీక్షులకే ముఖ్యముగ జతకొనబడినదయ్యి ఇతరులు గూడ చేర్చుకొనబడుదురు.

మోటారుబండిని ఆశాగ్రతక నడపించి ఒక మనీషి చంపిండులకు ఆలిపూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు ఒకసెల సామాన్య కారాగృహ వాసకీక్షమున, యా 250 ల జరిమానాయును విధించి ముద్దాయి జె. బి. మిన్నెటు మైకోస్ట్రోగ్ అపీలు చేసెను. ముఖ్యవ్యాజ్యము ద్వారా ము, వ్యాజ్యము ద్వారా ముద్దాయిగారు దగ్ధాస్తుమాది అపీలు నంగీకరింప నిరాకరించిరి.

ఆగష్టు 7 వ తేదీ నాటి హిందూతేజ ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనమున మోక్షానివిజ సర్వముక్తాను, ఇండియాను నివిజ సర్వము, కొలొనియాను నివిజ సర్వము చేర్చి, అక్టోబరు 2 వ తేదీని ఈ తేజములో ముఖములకు వోట్లగానింప బడునని తెలుపబడెను. ఎచ్చటగానింప బడెనో ఇప్పుడు కన్పించి బడెను. టక్సెట్టు, లాహోర, లక్నోలుపు, పూనాబయ్య.

జూజు వెలలో నులైమానియన్ నందలి కర్పలతో గలిగిన పోరాటములో కాచిన నైనికులు చాల ప్రయత్నముతో పోరిరి. బర్మాపై నిజమును మూర్ఖానైనికులు వాడికి సహాయమున రిందిరి. కర్పలలో 50 కుంది చురకొంది. పిచ్చుట వారు తిరిమి చేయబడిరి. కాచిన లక్మీయు సప్తమగలుగ తిరు వారిలో నొకడు అయిదుగురు కర్పలకును గుంపుకు తిరుచునొల్పెను అండులకుమెచ్చి యుట్టునే వారి వారి లాశను కాచుకుని తిరి పోగుక పరిచేసినట్లు పరిశయమున గనెను.

"నీటి కట్ కట్త" అనువాద ప్రేరణతో కలవారము కలకత్తాకు వెళ్ళెను. కలకత్తాలోని దానితీరినినవచ్చిరి. ఈ వాస 1914-వ సంవత్సరములో ప్రభుత్వమువారి నేయు చేయబడెను. అప్పటినుండి యది బొంబాయినుండి వైసలకు గొనబోవుచు న్నుది. ఒకప్పుడది ఆమెకా వైసలకుగూడ తీసికొనబోయెను. ఇప్పుడది తిరుపూజుంకి కమ్ముచున్నది. అరట 18-వ తేదీని 167 గురు ప్రమాణికులతో బహుళభేదని ప్రమాణికులలో నశేకముంది బొంబాయి కొలంబోల కేగిరి. వారిలో బొంబాయికి చాటలము ఉద్యోగీయులు 41 యు నైనికులు 500 యు ఉండిరి.

ఆదితైవుల తేదీ పాతకాల:—ఆదితైవులలో నానాటికి జీవించుచున్న కులకర్మకరవిద్యకు పురుషోత్తమంజేతకుంబంది ఆదితైవ మహావనంఃకుమర వీరి కనుబంధముగ "వేదాగమ పాతకాల" యను నొక పాతకాల 21-8-19 తేదీని ఆంగలూరు గ్రామములో స్థాపింపబడినది. ఉత్తరముగ విద్య నేర్పబడును. విద్యార్థులు నల్లులగుగ కచ్చిరి. విద్యార్థుల భోజన వ్యయములకు ప్రస్తుతము విద్యార్థులే ధరింపవలెను. ఇంట్ల కంటువారిని మాత్రము సంఘమువారి ఖర్చులమీద ధరింపవలెను. విద్య నేర్చుకొనబడినవారు ఈ క్రొంద్ర విరునామాకు 1919 సం॥ నెవ్రెంబరులో గా దరభాస్తుపంపులోల యును. ఆదితైవమహావనంఃకుమర, పోస్తు సంకలూల, కృష్ణాకల్ప

పాదా నమనా ఇగ్గిమ రహలలో 25 వ తేదీనాటి ఉదయము బొంబాయిలో బయలుదేరిరి. దీనితో రహలకట్టులును, నైనికులును, అయిదుగురు క్రియాశీలులను మార్చి యున్నారు.

జి. బి. మిషనుస్కూలు, కూర్మాపురము:— ఈసెల 18 వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయుకాలము 8 గంటలకు గోదావరీజిల్లా స్పెషల్ డిప్యూటీ కలెక్టరువారు కలారి వేంకట గోపాలరావునాడు గారు పాతకాలకు దయచేసి విద్యా గంధ మెరుగని మాలివాతీల్ల జీనియ మంచులను (ప్రాప్త) పొంది వాటిల్లలకు పాతకాలకు రప్పించుచు విద్యార్థులంభనల ప్రకారము పాతకాలలో క్రమముగా విద్యగలుగుచుండుట యున్న గువానినిమాది క్రికలెక్టరువారు తుకనీంది స్కూలు లిల్లింగు నిమిత్తము 10 కెట్టుపూయి దయచేసి నాగు. శ్రీవారిని తేవుడు విరళాలకీగా చేయుగా! చాలమంది మంచులకు నివేకీయులకుమాదదయచేసిరి జి. బి. రెయ్యాయెర్.

కర్పిస్ కర్కటకము:—ఆఫ్ఫీస్ నానము హిందూతేజములకు మధ్యమును సహాయుల చేర్చిరి నియోగింపబడిన కమిషను 28-వ తేదీని కైబరుకనులు బయలుదేరిరి. జనరలు గులాము పాచీ గా రా సందర్భమున దేశాగ్రేతెంచిరి.

20-వ తేదీనాటి గాత్రీ పంకజలో విన్న విన్నదాను లాసరింప బడింది. కొంతవారు ఆఫ్ఫీసులంద్ర తీసికొనిన బొంబాయికుదాని వివరించి తెలియచున్నది. అంతవలనవెట్టి ప్రమాదమును సుభవింపలేక. 28-వ తేదీని కొంకణిలో స్ట్రాయిలు కెట్టివైనినల తెలిపించిరి. దానివెంటనే తరువబడిరి. క్రమముకలలో 25 గురు చురకొంది. మున్నెంపు లోపుకు మరకొంది. నలుగురు దెబ్బబడిరి. దారాజుకు ప్రదేశ్ యలో విన్నవిచ్చి దాను లాసరింపబడింది. ఆఫ్ఫీసును వైశ్యమునిడిది చాటిపోయినవాడు కొండముల, కొంకణిలో కొంతవారును ఆమెకు ఆటాపులై సహాయుల ప్రక్కకు రమ్మచున్నారని తెలిపియున్నది.

మరణస్ఫూర్తి:— కంకీపాడు పాతకాలము కన్నతో పాధ్యాయులీతము నలంకరించి శ్రీమదిగాజు శ్రీరాజులు మంతులుగారు విమర్శనాభాషికిరై 14-8-19 తేదీ గురు వారమురాత్రి 8 గంటలకు ఇహలోకము భామరవాయుల విడనాడిరి తెలుపు తెలియు సంతాపకరము. వీ జ్యోత్సాము రాట్ల తాలూకా గొనసపుడి. ఉపాధ్యాయులీతము యుత్తరై ప్రభుమను కంకీపాడు ప్రధానోపాధ్యాయ కదరించిన కొలదినినలకే మాపాతకాల మన్నతో గాధ్యాయులుగా విమర్శనాభ్యులు మానకేనముమిదనకుచేసి యురరియైచు రూప్యముల యున్నతోపాధ్యాయ మానకేనముతో నుండిరి. ముఖ్యమందిగల ఈపాతకాల 140 విద్యార్థులతో రాట్లలు నట్లు చేసిరి. ఉపాధ్యాయులెల్లము సహాయము ననువరించి నీడ్చి నందినది. పరాశ్చర్యదీక్షులకుమారు వ్యవధిచేయవలెను. పట్టభద్రులగు, విద్యార్థులగురుగ నొన్న వారి యాశ్చర్యకుటుంబమునకు కాంతిమభాగుల కొంగి ముచు గతి!— క్షేమ సూర్యవారమునకాశ్రీతి ఈకపులు

కలకత్తా నికేంద్రులయము:—తేమ కలకత్తా వికేంద్ర విద్యాలయపు నెకేటుసభ జనము వికేంద్రవిద్యాలయము కమిషనువారి కేపోర్టు ప్రతులను సభ్యులకు పంచివెల్పి విమరణమై నె నెలువారు గవర్న మెంటువారికి వాసిరి. దానికి నాకు జవాబువ్రాసిరి. ఆ జవాబుకు రిప్లైగారు చుచిరి. క్రమము లేకపోవుటవలన పంచివెట్టితేదీయు పీయూని ప్రభుత్వమువారికి క్రమము చేరుకరకును బహిరంగ పరచుమాడ దయ నియమము కలదనియు వారు తెలిపిరి. ఇది చాల ముఖ్యవిషయముగాని దీనిని ముందుగ ప్రకటించుటకు భారత వ్యవహార కార్యదర్శితో కర్పిస్ గారు పేర్కొనుట చేసిరి. రిపోర్టుకు ప్రకటించిన మంటనే వికేంద్ర విద్యాలయ సభ్యులకు ప్రతులకు పంపెరకు. పాలకులు దేశాగ్ర వికేంద్రవిద్యాలయపు లిల్లింగ సామాన్యకా సనసభలో ముందునెలలో క్రమకే వెల్లెబడును. విల్లింగు నిర్మించుటకు పూర్వము సిఫార్సులకు చర్చించుటకు నె నెలువారు ఆక కాశమును కోరుచున్నారు. నె నెలు సభ్యులకు కమిషనువారు విచారింప సాక్ష్యము పుస్తకములు అందిన ఆరమానకులకరకును లిల్లింగు ప్రదేశ్ వెల్లెబుడదని వారు తెలిపిరి. కమిషను వారి రిపోర్టుకు యోచించుటకును నె నెలువారికి తెలుపు నియత్రము రిక్పానములను నిర్ణయించుటకు ఒక సంఘము ఏర్పడెను.

విదేశ తంత్రివార్తలు

(రైతుకు ప్రయోజనము)

ఇంగ్లాండు

సమైక్యతలను నిషేధించుట.

లండను, ఆగస్టు 24:—ప్రేమ యూనియను ప్రధాన సంఘ స్థాయివర్గమువారు మూడు మాసముల నివేదికములను ప్రకటించిరి. అట్లెందునగా సంకీర్ణముతో నివేదికము ప్రకటించబడినది. ఈ తత్వము నవంబరునెల మొదలు 1920 వ వర్షము మొదలవరకును చాల విషమస్థితియను కన్పడక యును కలుగుటలున్నది. ఈలోగా పనివాండు వివేకమును తెచ్చుకొని పనిచేసినగాని యిగత తప్పుడు. అనవసరముగా సమైక్య కట్టి చాల ధనమును దువ్వెయి మొనరించిరి. కొన్ని సమైక్య కట్టు కేవలము రాజకీయసంబంధములు. అట్టివి ఫలముగ కలుగ లేకవిప్లవముక్రింద పరిణమించుటయో కలుగుటయోతి. ఈసమైక్యకట్టులను ధనికులకు నష్టము కలుగుటలేదు. వీరులే నష్టముకలుగుచున్నది. ఇట్టిచోదారతమువారు వీరులనుకాపాడినారు. తేనిచో అధికారులు త్యజింపవలెను. ఈసమైక్యకట్టులను నిర్మూలము షీజించును. అన్నివస్తువులకును ధరలు పెరుగును. యుద్ధముగనిసినది. చాటిజ్యమునందు వివిధదేశములకు జాతీ ప్రబలముగా నున్నది. మనకు ఆహారపదార్థములును అవసరపదార్థములును ఇతరదేశములనుండి రావలసియున్నది. అదేశములలోని వర్తకులవై మన దారితనమువారి కధికారములేదు. ఆ దేశములనుండి మనము తెప్పించుసరకులకు బదులుగా మనము వారికి సరకుల నియ్యవలెనుగాని నోట్ల నిచ్చిన, పనికి రాదు. దేశ మల్లకల్లోలముగ నున్నదనువిషయమును పనివాండు సంఘములన్నియును బాగుగా గమనింపవలెనని నివేదికమునందు వ్రాయబడినది.

దిగుమతుల నిరోధించుట.

లండను, ఆగస్టు 24:—బ్రిటిషుదేశమునందలి పరిశ్రమలకు కాపాడుటగాను విదేశముల సరకులు తక్కువధరలకు బ్రిటిషుదేశమున విక్రయింపబడుటకు నిరోధించుట కధికారమును బడులుట కొక చట్టము త్వరలో పార్లమెంటు సభలో నుపసాదించబడునని ప్రేమబోధవారు ప్రకటించిరి.

వైమానికుల గౌరవించుట.

లండను, ఆగస్టు 23:—అర్ధ శత విమానములను ఆ మొర్రాట వెళ్ళి వచ్చిన వారి కందరికిని బిరుదము లియ్యబడినట్లు గతెలులలో ప్రకటించబడినది. కెప్టెన్ స్కాట్లగానికి సి. బి. ఇ. బిరుదమును తక్కినవారికి క్రాసును నియ్యబడినది.

గోలితునువిమానము

కాసాబాంకా, ఆగస్టు 24:—ఈ విమానములోని వారు కొందరు సుంద్రులను బడి చనిపోయిన వార్త సభ్యులు గాదు. అవిమానమునకు నష్టముకలిగినందున నది దాకాకుట్ర లేమను దిగవలసి వచ్చినది. అది యొకప్పుడుగాను. స్వీట్జర్ల జారు నీవసించుతావుగాన నావిమానవార్త తెలియుట కాలవ్యవస్థలేనది.

మరణము.

లండను, ఆగస్టు22:—లాస్ టెన్నిసుఅటలో నిపులు డెను హెన్. ఎల్. డి.పాల్ గారు నెల 21వతేదీన బ్రాడు టెన్నిసులో చనిపోయిరి.

చదువుగనులు

లండను, ఆగస్టు22:—దిగుమతి చేయబడిన చదువులకు కుట్రకరులకు ఇచ్చినతాత్వికముగ నగును కొనుటకు 40 అడు పాపము తెట్టుబడితో నొంబ్రాత్త సంఘము నేర్పనములకు అంగ్లోవెండియను అయిదు శతశాతము నిశ్చయించిరి.

విరోధాలో యూదులనితి

లండను, ఆగస్టు 22:—విరోధాజ్ఞతన యూదుల స్త్రీల చాలదుర్భాగముగా నున్నదిగా న వెక్కువేలమంది వేలస్త్రీలకు ఎల్లదలసియిండునా, వెల్లదలచినవారిలో బహుకొద్దిమందికి మాత్రమే రివల్యూషనులవరకు ననుట తావుదొరకును. ధనకులకు వేరు, పుణ్యకును, పనివాండుకును ప్రాత స్త్రమియ్యబడును.

అస్పృశ్యుగారు.

సాధ్యమైనంత త్వరలో అస్పృశ్యుగారు మరల పార్లమెంటు సభకుందు ప్రవేశింప గోరుచున్నాను. వారితోటనే తక్కిన వెనకటి మంత్రులందరూ గూడ ప్రవేశింపగలరు. వారట్లు ప్రవేశించుటతో ప్రజలవాంఛ మిడిగలను. పక్షాంతరప్రభుత్వ మేర్పడ గలదగు యాధిగా తెలిసినదని ఎడింబరో యూనివర్సు న్యూను అను స్కాట్లందు రాడికలు ప్రతిక ప్రకటించినది.

ఇండియాస్వాతంత్ర్యము

బొంబాయి ఆగస్టు 23:—పూర్వా తంత్రివార్త:—కల్యాణగారు లండనునుండి "కేసీ" ప్రతిక కిట్లు తంత్రి నిచ్చిరి:—జాతీయ సాంఘికవాదుల సాంకేతిక సమావేశ మిగుల 18-వ తేదీన వార్తాసంప్రకారం జరిగెను. సాధ్యమైనంత త్వరలో భారతీయులం బ్రిటిషువారి యాక్రమణమునుండి తప్పింపవలసినదని కొరకు నాంధ్యులుగా రాధాకుందొక తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టిరి. బహుళసంఖ్యాకులగు భారతీయ ప్రతినిధులును, బ్రిటిషు ప్రతినిధులును గలసి సెమిన్యూ వేది యాయొయేర్పాటు చేసికొనవలయునని యతి కు చెప్పెను.

కనడా

యువ రాజుగారు.

క్యూబెక్, ఆగస్టు 23:—క్యూబెక్నందు మేయరును ప్రధాన మంత్రియును స్వాగతమియ్యగా యువరాజు గారు పరాను భావయందు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. 22-వ క్యూబెక్ పటాలము ప్రాన్సుదేశమునందు భాగంగా పని చేసెనని జ్ఞాపించిరి. క్యూబెక్వారి సొసరిన స్వాగతము వారికి గాజుటలుంబ మునందు సహజముగ విరళాలయనండి గల అధికారు రాగము ను బాగుగా స్పష్టపరచినదని నుడిసిరి.

ఫ్రాన్సు

బసతు విషయము.

పారిసు, ఆగస్టు 24:—బసతును దుమేయియా వారా బ్రిటిషుదేశము చున్నట్లు సెయ్యవారు కేంకిం చున్నార. కాన దానినిచాచ్చి దుమేయియా వారికి వ్రాయుటకున్నత సభ వారు నిశ్చయించిరి.

జర్మను గూఢచారివై కేసు.

పారిసు, ఆగస్టు23:—ఉపచారకరులు కా వెనకవ్యవస్థ జర్మనులకు వట్టియచ్చిన క్వినిన అనువానిని ప్రాన్సునగరమునందు విచారణచేయ వారంభించిరి. దానిమీద మరి వెక్కువేరకులుగూడ మోపబడినది. చాలరహస్యములు వెల్లడియగునని తెలియుచున్నది.

హంగరీకభుత్వము.

పారిసు, ఆగస్టు 23:—హూకురుగారి వాట్యూలముకు వినిపివచ్చుట ఉన్నతసభవారు బుడాపెస్టు నందలి మిత్రమండలి ప్రతినిధుల కొక తురివార్త నంది దానివెంటనే హంగరీకభుత్వమువారి కంద జేయగోరిరి. అతంత్రీవార్త యందట్లున్నది. ప్రస్తుతప్రభుత్వమువారు రధికారము గలిగియుండుననిం బమ మిత్రమండలివారు హంగరీలో కా క్యేత సంధినినరించు కొన జాలరు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము ప్రజానుతనిని స్థాపింపబడలేదు. దేశమునైనిభాగికారుల సహాయమున కొలదిమంది రక్షకభటులు బలంతయువై సీప్రభుత్వమును నెలకొల్పిరి. ప్రభుత్వాధికారి ప్రపంచమున కంతకాల మిట్టిభూరినివచ్చు తెచ్చివెట్టిన హాపుబుర్లు కుటుంబము లోని వారు. ఈప్రభుత్వమువారితో నొనరింపబడు సంధి కాక్యేతముగ నుండజాలదు. తాను ప్రజావాక్య జనకు బద్ధుడగుచు ఆర్పి డ్యూకుగా రచయిస్తాను. కాని అతని యాజమాన్యము నే ఎన్నికల జరుగుచు గావున మాకానూచన ఎంత మాత్రము నచ్చలేదు. అందుచేత యూరపునకు కాక్యేతసంధి సమకూడవలయున్న ప్రస్తుతాధికారి తనతదవికి రాజీనామా నీయవలయును. ప్రజాప్రతినిధుల ప్రభుత్వ మెన్న కొనబడవలయును.

బుడాపెస్టు, ఆగస్టు 23:—మిత్రమండలి వారంగీకరింప సంధిని ఆర్పిడ్యూకుగారును అతనిప్రభుత్వమువారు రాజీనామానిచ్చిరి.

జర్మనీనుండి బాగు.

పారిసు, ఆగస్టు 24:—జర్మనీనుండి బాగు వచ్చుట ప్రారంభమైనదిగాని తనిఖాండుగ బండ్లును తక్కువగాను

దుటచే బాగుగూడ తక్కువగానే వచ్చుచున్నదని సంఘము వారికి మంత్రీ విన్నవించెను.

జర్మనుల సంధినిబంధనలు.

పారిసు, ఆగస్టు 24:—సంధివరకులను జర్మనులుబంధించుచున్నారని మార్షలు ఫాకుగారు ఉన్నతసభవారికి తెలిపిరి. సంధివరకులు స్థిరపరచబడువరకును జర్మనీలో నుండు నట్లొక సంఘము నవటికివంపుటకు సభవారు నిశ్చయించిరి. విమానసామగ్రిలను జర్మనులు విక్రయింప గూడదు. ఇదివరకట్లు విక్రయించినచో నాసామ్యము మిత్రమండలివారి కిచ్చి నేయవలెను. జర్మనులు రహస్యముగా చాలరహస్యములను దెన్నార్యులకు పంపుచున్నట్లు తెలిసిదని ఉన్నతసభవారు వ్రాసిరి సెల్వీకును విధజించుటకు జర్మనుల యంతరము కలిగింవడండు చూడుటకు ఫెల్పుబర్గుకు కమిషనరును పంపుటకు నిశ్చయించిరి.

ఉన్నతసభ.

పారిసు, ఆగస్టు, 22:—బుడాపెస్టు వియన్నా, వార్తామున్నగు పట్టణములను చూచినచ్చిన హూకురుగారు రచటి విశేషములను సభవారి కెరిగించిరి. ఆర్పిడ్యూకు జోసెపును హంగరీనుండి వెడలగొట్టవలెను. హాపుబర్గు, హంగరీ దారత నమున కధ్యక్షుడగుటవలన చాలహాని కలిగినది. దానివలన మధ్యదేశమున మరల బోల్షి విక్కులు చెలరేగి గాన సభవారు వెంటనే పనిచేయవలెను. దుమేయియావారింకను హంగరీనుండి ఆహారపదార్థములను బలంతయును దుమేయియా గొనిపోవుచుండుటవలన హంగరీలో చాల దుస్థితి కలిగియున్నది. కాన బుడాపెస్టులోని మిత్రమండలి సైనికప్రతినిధులు సాధ్యమగుచో వెంటనే ఏజెంట్లు పంపవలెను. ఉత్తరసైన్యీయాస్థితి మిక్కిలి పాడుగా నున్నది. మిత్రమండలివారు దానిని వెంటనే ఆక్రమించుటయే గత్యంతరము. తెన్నెను రాష్ట్రమును పోలండునకు చేర్చుటను పనిచేయుటలేదని అచటిగనుల పనివాండు సమైక్యకట్టిని హూకురుగారు తెలిపిరి. సైన్యీయాకొక సంఘమును పంపుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఆ సంఘమున పోలులు, జరులు, జర్మనులు గూడ నుండురు. మిత్రమండలి వారందరిచేతను జర్మను సంధి స్థిరపరచబడువరకును అసంఘము వారచటనుండి మిత్రమండలిపక్షమున పరిపాలించెదరు.

ఇటలీ

వైమానికుల మరణము

వియన్నా, ఆగస్టు 24:—ఆస్ట్రీయ విమానాలయందు విమానము ప్రేలుటచే నలుగురు ఇటలీ వైమానికులు నిన్ను చనిపోయిరి.

జర్మను

జనరలు మేకెను సేన.

బెర్లిన్, ఆగస్టు 23:—ఈ సేనలో మొదటి భాగము వియన్నాకు వచ్చినది. జర్మనీకి వెళ్ళుచున్నది. మరి 50 వేల మందియు మెకిననుకు వెనకరచ్చుచున్నారని తెలియుచున్నది.

జర్మనుదేశ వ్యవహారము.

వీరురు, ఆగస్టు 22:—పార్లమెంటు సభలో నేడు రాజ్యావ్యక్తులకు కృత్యాణము చేసెను ఎదురుగా వచ్చి పుకు వారికి సైనిక మర్యాదలను జరిపి వారు సభకు దయచేసి వెంటనే సంగీతమును పాడిరి ఆ మందిరమును పువ్వులతో నలంకరించి సభామందిరము ప్రజలతో కిక్కిరిలాడుచుండెను. కార్మికులు నేరజేసి దేశమును పుష్కాపితర చేయవలయునని వారు తమముఖవ్యాసములలో చెప్పిరి. వారికివార నసారాలోకికెక్కినగూడ మాట్లాడిరి ప్రజలు వారిని చూచి తమ తుత్సాహమును ప్రకటించిరి. ప్రజలు వారిని గీరిమును పాడిరి.

పార్లమెంటు సభ్యులలో విశేషకృత్యరహితములను చూచుటకు మాత్రసంఘముకొటి నియమించిరి. దీనికే హెన్. షీ డ్యూ ఆధ్యక్షుడు. యుద్ధమునకు ఎవరు వారకులొ నిర్ణయించుటకును మరొక సంఘము నిర్మితమయ్యెను. దీనికి డెమోక్రటు పీఠుసను ఆధ్యక్షుడు, స్పాను ఉపాధ్యక్షుడు.

హంగరీ

హంగరీలోని యెన్నికలు.

బుడాపెస్టు, ఆగస్టు 22:—ఎన్నికలకు సంబంధించిన విల్లును నేడు మంత్రీవర్గమువారు చర్చించిరి. సెప్టెంబరు 20 వ తేదీన ఎన్నికలు జరుపుటకు వారు నిర్ణయించిరి. దీనివిషయమై మిత్రమండలివారితో ప్రధానమంత్రీ యాచించును.

సప్తమాంద్రమహాసభ

వశంసానవరత్నములు.

(వీరింతెట్టి నాగేశ్వరరావు, బాతీయవిద్యార్థి)

ధర్మదేవతాప్రశంస.

శ్రీ దేవిపుట్టిల్లు కవచవాసేడు దా
రిత్యదేవత విహరింపవలెనె
భారతీవాసమై పరగినదేశంబు
వోరు విద్యలనెల్ల గొనగవలెనె
విశ్వకర్మకు దేవ విబుధుల నిలయమై
పరవశువస్త్రముల్ బడయవలెనె
సర్వవధులకును జన్మభూమియగును
మెరమందులకునోరు దెజవలెనె
భూరుల్ పల్లవలల్ సుగుణరాసుల గన్న
ధీమాత పండయై దీనయయ్యె
అనాటివైభవం బక్కటా చూడగా
నాటివారలు నీటి మూట లైరే?
గీ. కాలమె భారతీయుల కర్మమెల్ల
ధర్మదేవత నెచ్చట దాచినావై?
దయయు, సత్కరుణ, ధర్మంబు, తగులబడియె
మాదు కత్తులు మాకిచ్చి మాన్యప్రభు
నిత్యకల్యాణభావ! యో సత్కరుణ!

అగ్రాసనాధిపతిగానికి స్వాగతము.

గీ. ఆంధ్రోద్యమ మను మహామంత్రిరాజము
ప్రచురించు ధీరస్వాగతంబై
స్వాగతమునీడి మీ బాతీయవిద్యార్థి
పాటుపడెడు దేవ స్వాగతంబై
భావనునెవించి భావముల్ వెలిబుచ్చు
ప్రతినబూనినవీర స్వాగతంబై
జననిసేవకు చెరసాల కేగినయట్టి
పావనాత్మక, నీకు స్వాగతంబై
మాతృభుజము దీర్చి మానభాగధర్మకు
పదవిజొందినయన్న స్వాగతంబై
గీ. స్వాగతముఆంధ్ర ప్రభుదా! స్వాగతంబు
స్వాగతముదేశభక్తుదా! స్వాగతంబు
స్వాగతంబయ్య మానేత! స్వాగతంబు
స్వాగతము సర్వోత్తముడ! సుస్వాగతంబు.

ఆంధ్రమాతృప్రశంస.

గీ. వారల, పత్రం బాదవ్యాసము వ్రాసి
కరవెత్తము జేయు ఘనుడొకండు
దొరలకు దెలిసిన బిరుదుపోవునో? యంచు
గోడచాటున దాగి కూయునొకడు
మాధ్యమభలలలోన మాట్లాడినంతనే
నేనెనాయకుడంచు నిల్చునొకడు
సభలయందున చాలచక్కగా వాగుచు
కార్యకూరతయన్న కాలుద్రిష్టు.

గీ. దొంగభక్తులచందాన గ్రహి గాక
జన్మభూమికి మేల్వేయ జంతులకే
కార్యమామన కేగిన ధీరుడు హరి
సర్వ ఉత్తమరాయచే సభకు లెద్ద
యయ్యె నీ కేమి లోటమ్మ ఆంధ్రమాత

గీ. శ్రీకైలశోటమ్మ సింహాఖ్యగిరించే
జెన్నారయన్నట్టి సీను యెద్ది?
పావనంబా తుంగభద్ర, గౌతమి, కృష్ణ
వాహినీల్ ప్రవహించు గోదా మెద్ది!

శ్రీవాళసత్కవి శేఖరం డలనాడు
నిలిచి గైతను జెప్పు నిలయమెద్ది?
ఆంధ్ర భోజాభిఖ్య డవ్వదిగ్గజవి
ధీరులు పుట్టిన దేశమెద్ది?
రామదాస, త్యాగరాయ, భక్తుల గాంచి
యనయంబునుబలిత్ర మైనదెద్ది?

గీ. పోతన, కళ్యాణాదిక పుణ్యతముల
సకలకర్మణ్యులును శాంతిమార్గ
వైసవారల గన్నట్టి యంబ యెద్ది?
అట్టిని నెన్నెనక మెకో! యాంధ్రమాత.

గీ. తెలుగుబాసల వన్నె దెచ్చిభీరుండు
కృష్ణరాయం డెట కేగినాడో?

రణరంగముననుమా ర్థాంశుడైమండు ప్ర
తాపదుండెద దాగినాడో?
అతిపరాక్రమశాలు లైనంగారాయ
వేంగళరాయ లేవీధిజనినో?
వెలమరెడ్డికప్ర వీరప్రభువు లంద
రేయిలాలెల్ల మేల బోయినారో?
కారాగృహమునందు జేరినరాజుల
రాణ్య మేలించిన ప్రాధులైన

గీ. తిమ్మరార్య యుగంధర తిక్కనాది
మంత్రివలనయ్య తెట్లుగా మాయమయిరి
వారివలె పేరుదెచ్చెడి వార లేవరే?
యంచునిలపించెదే? తల్లి! యాంధ్రమాత.

గీ. శిల్పిరామమనందు కీతి వేరుగన్నట్టి
నాగజిత్తు ప్రభుకు లేగె దివికి
పోర నెల్లనకునై ముండమోసినయట్టి
భద్రతిక్కన భార్య గానరాదు
మానరక్షణకుగా బ్రాణంబులను వీడి
వల్లమ్మ రుద్రమ్మ మహి దొరగిరి
కవయిత్రయై పుట్టిభువి గీర్తిగన్నట్టి
మొల్లయే గెనుగదా! మోక్షమునకు
పాశ్చాత్యులందరు వన్నె నెన్నినమంచి
రత్న కంబళములు రాలిపోయె.

గీ. పట్టువాణిజ్య మంతయు భగ్గునయ్యె
నింట జేయు పరిశ్రమల్ మంటగలిసె
తుదను చెకుముకిరానైన దొరకవయ్యె
నయ్యె మిగతి యిట్లయ్యె నంచు మదిని
యడలబోకమ్మ మము గాంచి యాంధ్రమాత.

గీ. నిగర్జమన బుట్టి నీవీరముల గ్రోలు
మంచకాకిని చింతించకమ్మ
నీకుభక్తులమని తోకకై శ్రమబాండు
ద్రోహులకై నీవు రోయకమ్మ
నీకుమారులు నేడు నిరసింపబడిరంచు
మదిలోన భేదంబు మానుమమ్మ
పూర్వకై భవము గోల్పోయితి నని తల్లి!
కంటగన్నీరిట్లు గార్చకమ్మ

గీ. రత్నగర్జముగల్గిన రాణివమ్మ
కవ్వములు కలకాలము కాపురంబు
నేయబోవమ్మ జయమెట్టిగీర్తిమనుమ్మ
దొరడిట్లుము తల్లికో వీరమాత
అఖిలసజ్జనమతపూత ఆంధ్రమాత.

సభ్యులకు విజ్ఞాపన.

గీ. అయిదారు వర్సెరా లాంధ్ర రాష్ట్రమునకై
బడినకవ్వములు నిష్ఫలములయ్యె
నిర్బంధవిద్యకై నిరుపముల్ విజ్ఞాప
నములు చేసినగూడ నాస్తియయ్యె
సర్వకళాశాల స్థాపించుటచేద
గటకటా యదిగూడ గలుగదయ్యె
మాభివ్యర్థవృత్తి మన్నింపుడని చేద
సవతితిల్లనిమించి నాటటయ్యె
పాలనాలోపముల్ ప్రభుల కెరిగించు
నాయక నోళ్లను మాయటయ్యె;

గీ. అన్యవైద్యులకాల్గు పట్టంబలనె
నంచు విలపించుచుండె మీ యాంధ్రమాత
మాతృభుజమును దీర్చు దో మాన్యలార
ఆర్యసంతతిపునలార!! ఆంధ్రలార.

క్షత్రియులకు హెచ్చరిక.

గీ. వెలమవీరుల మంచు విట్టవీరిన లేదు
కాల మేలెంచెను ఖాత్రమునకు
చెడ్డవీరులమందు లేకెత్తిననులేదు
కాల మేలెంచెను ఖాత్రమునకు
కమ్మవీరులమంచు రొమ్ముగద్దినలేదు
కాల మేలెంచెను ఖాత్రమునకు
నాయకాగ్రణులంచు వ్రాయ లాభములేదు
కాల మేలెంచెను ఖాత్రమునకు

గీ. పూర్వవైభవమును జూచి పొంగవలదు
గొప్పసంతతిని రంచు కులుకవలదు
ఖాత్రధర్మంబు పాకెడు సమయ మిదియె
భవ్యగుణలార! యో యాంధ్ర ప్రభువులార!

అ. పేరనార్యకవి గారు.

క. శ్రీకల్యాణగుణాకరుండు సుజనక్షేత్రంకరుం దాత్రితా
నీకత్రాణపరాయణుండు త్రిజగన్నిర్మాత మికిపు ప్ర
త్యేకాంధ్రాఖ్యస్వరాష్ట్రముకగలుగ గాడివించినత్రేమచే
నాకల్పాంతముమాతృభూమికి స్వరాజ్యప్రాప్తిచేహర్షురక.

గీ. భారతీయుల కెల్లను ప్రబలమైన
దేశభక్తిని యుక్తిని ధీబలంబు
కార్యకూరత్యమును సహకారభావ
ముల నొసంగియు దేవుడు ప్రాచుగాత!

గీ. భారతీయులకోర్కె చేకూరుగాత
ధరతమాత స్వతంత్రయై పరగుగాత
ఆమెపుత్రులకు స్వరాజ్య మబ్బుగాత
బార్జిభూవరు రాజ్యంబై జరుగుగాత!

గీ. ఆంధ్రజనుల పురోవృద్ధి కనువుపడెడి
మార్గములనెల్ల జర్పించి మరియువారి
కొరకు ప్రత్యేకరాష్ట్రము గోరనెంచి
యున్నవలెనె దిద్ది యాంధ్రోద్యమంబు.

గీ. ఇట్టి యాంధ్రోద్యమమునకు నీత్యకుండు
విజయమొనగుర్యు గావుత భిన్నభావ
ములను విడనాడి మనయాంధ్రపుత్రు లెల్ల
కార్యసాధనకు గడంగ గలరుగాత.

గీ. దేశసేవయే తమ దినకృత్యమని యెంచి
అనయంబు కృషిపల్లవి నాంధ్రులార
భాషాభివృద్ధికై పడరానియిడుమల
బడుచు నుండెడి మహాప్రాజ్ఞులార
అత్యగౌరవమె ద న్ననయంబు బురికొల్ప
దేశసేవయొనర్చు ధీరులార
రాజ్యాంగమున స్వధర్మము నిర్వహింపగ
దివిరెడి రాజనీతిజ్ఞులార

తే. భావలనుబట్టి వేర్వేరుభాగములుగ,
దేశవిభజన సల్పిన తీరుజనుల
కవ్వములటంచు మది నెంచగల్గినట్టి,
సజ్జనాభి కొనుం డిదే స్వాగతంబు.

గీ. దూరదేశంబును జేరవచ్చుటచే జ
నించుకవ్వముల సహించినార
కార్యభాగములెన్ని కల్గియుండిన గాని
వాని లెక్కింపక వచ్చినారు
అహంసపత్రిక నతిగౌరవంబుగా
నెంచి మమ్ముల నాదరించినారు
సోదరభావంబు సాదరంబుగ బూని
వచ్చి దర్శనము మాకిచ్చినారు

తే. ఇట్టిదేశాభిమానుల కిట్టిభుజుల
కిట్టిహితులకు స్వాగత మిదిగో మాన
పర్యటం దున్న లోపముల్ పాటిగొనక
నిందుమనములతోడ మన్నింపుడయ్య.

మారకపు విధానము.

మాంటేగు గారి మారకపు విధానముజలన హిందూజాత
స్థితి చాలనివమించినది గతక మెటనే దానిని శుద్ధముగ భో
ధింపవలసినదని బ్రెమ్నూజిఫ్ ఇండియాకమిటీక కఠినముగ వ్రా
యచున్నది. మారకపుక నిరంకిరము మారుచుండుటవలన
ఇండియా కర్తవ్యమున కవమిరముగ నవ్వము గలుగునని అది
తెలుపుచున్నది.

లేఖకులకు సూచన

కాగితముయొక్క రెండుప్రక్కలను, గొలుసు
కట్టుతోడను, కనబడని శిరాతోడను, పెన్నిలు
తోడను వ్రాయబడు వ్రాతలు ప్రకటింపబడవు.
బొమ్మకాడ్లులమీది జలుగు వ్రాతలు అంగీకరింప
బడవు. [ఆం. క. సం.]

మోహిని తైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు
టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును.
వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు
జేరును. నువాపనగలిగి యుండును. 0-12-0
అమృతాంజనము డిఫో - బొంబాయి, మద్రాసు

NAINITAL, August 25.
Mr. P. Wyndham, Commissioner of Kumaun, and
Mr. F. Lead, Chief Conservator of Forests, are appointed
members of the United Provinces Legislative Council.

OUTACAMUND, August 26.
The minor Nawab, Junagadh Amir Shiek Mahamad,
and Mr. Blanden, Tutor and Guardian, have arrived here
and are staying at Jainiing Villa.

World's News.

(Reuters's Agency.)

Central Europe.

Mr. Hoover's Investigation. Discussion in Supreme Council.

LONDON, August 22.
PARIS.—The Supreme Council to-day discussed questions of Central Europe, Silesia and Hungary.

Mr. Hoover, who has returned from a tour of investigation in Budapest, Vienna and Warsaw, urged, as regards Hungary, that the Conference should compel the departure of the Archduke Joseph. He insisted that the "coup d'etat," whereby a Habsburger had become the head of the Hungarian Government had done the utmost harm. It had again stimulated Bolshevism throughout Central Europe, and immediate action must be taken. Mr. Hoover represented that the economic situation in Hungary was very unsatisfactory, as the Rumanians were still requisitioning foodstuffs and sending them to their own country. He asked the Allies to send agents to the Rumanian border to prevent the export of food from Hungary to Rumania. Consequently the Allied Military Mission in Budapest is authorized, if feasible, immediately to send agents suggested.

With reference to Upper Silesia Mr. Hoover declared that the situation in the country was so bad that the only solution was Allied occupation. In the Duchy of Teschen Polish workers refused to work the mines unless the Duchy was given to Poland. It was decided to send an inter-Allied Commission to Silesia comprising Polish, Czech, and German delegates. The Commission will remain in Silesia and control the country in the interests of the Allies, during the holding of plebiscite in Upper Silesia, which takes place as soon as possible after the ratification of the German Treaty by all the Powers.

England

Industrial Outlook.

A Tragic Period. Trade Union's Warning.

LONDON, August 24.
The quarterly report of the General Federation of Trade Unions contains a warning by the Management Committee, signed by Mr. Appleton, which says that the period between November and May next will be a fatal and perhaps tragic, unless sanity returns and production increases. An avoidable strike has been precipitated and Union funds needlessly dissipated. Some strikes are of distinctly political origin. Political strikes must either fail or end in revolution. They are not against the capitalist, but against the community. It is not the capitalist who suffers but the people. Against such strikes Government must protect the people or surrender their functions. The effect of such strikes is to decrease production and increase the price of all commodities. In view of the petitional situation and the possibility of a grave shortage, it is imperative that Trade Unionists should face the facts, namely, that the war is over, that competition between nations is in forceful operation, that food and raw materials must be brought from countries over whose merchants our Government has no control, and that these commodities must be paid for with goods, not paper.

Precautions Against Dumping. Proposed Legislation.

LONDON, August 22.
With reference to Mr. Lloyd George's statement in Parliament on the subject of trade policy, the Board of Trade announces that legislation will be introduced in autumn for the protection of goods manufactured in Great Britain and Ireland against dumping, by taking power to prevent sale in this country of similar goods beneath their price in the country of origin and to enable the Board of Trade to check any flood of imports, for instance, from Germany, that might arise from the collapse of exchange, so disproportionate to the cost of production in the country of origin as to enable the sales to take place in this country at prices altogether below cost of production here. A limited number of unsalable key industries will be scheduled, the products of which will be prohibited from importation here on license. Pending legislation, a general license under prohibition of import proclamations will be issued by the Board of Trade, having effect from the 1st September, 1919 and authorizing importation into the United Kingdom of all goods with numerous exceptions, including all derivatives from coal tar capable of being used as dyestuffs, other dyes, synthetic drugs, including antiseptics, optical glass, including lenses, scientific glass ware, gas mantles and other chemical products.

Mr. Asquith.

Seeks to Re-enter Parliament.

LONDON, August 23.
The leading Scottish Radical newspaper, the "Edinburgh Evening News," learns, on the best authority, that Mr. Asquith will seek to re-enter the House of Commons at the earliest possible moment. "The re-appearance of the ex Premier, followed possibly by other ex-Ministers," says the paper, "will see the evolution of what is now strongly desired, namely an alternative Government."

Honour for Atlantic Fliers.

LONDON, August 23.
The "Gazette" announces a number of decorations in connection with the Trans-Atlantic flight of the R. 34. Captain Scott receives the Commandership of the British Empire, and Captain Maitland and other officers, the Force Cross. The ratings are also decorated.

Jews in Europe.

Dr. Weizmann on their Condition.

LONDON, August 23.
The Zionist leader, Doctor Weizmann, addressing the Council of the English Zionist Federation, said that the Jewish situation in Europe was so bad that they must prepare for the immigration of thousands into Palestine, but the country could only accommodate a fraction of those wishing to enter during the next five years. Priority would be given to those bringing labour, skill and capital.

Mr. H. L. Doherty.

LONDON, August 22.
The death is announced, at Broadstairs, on the 21st instant, of Mr. H. L. Doherty, the great lawn-tennis player. His recent illness was aggravated by the strain of war service.

West Lothian Oil Works.

LONDON, August 23.
The Anglo-Persian Oil Company has offered to form a new company, with a capital of £4 millions, sterling to buy five great oilworks in the West Lothian Shale-field for the purpose of refining imported oil.

Russia

Reconstituted Russia.

N. W. Government Formed. An Official Declaration.

LONDON, August 22.
Reuter learns that the newly-established North West Russian Government will shortly issue a declaration of policy containing the following principles:—The Government will be formed in agreement with the representatives of the Allies and united with the Government of General Koltchak. It declares decisive war against Bolshevism, complete equality for all citizens, and civil liberties are guaranteed. The new Constituent Assembly is to be convoked immediately. Different nationalities are to form part of a United Russia on a federative or autonomous basis. The administrations of Zemstva and Municipalities are to be organized on Democratic principles. The agrarian question is to be solved by the Constituent Assembly, and until then land is to remain in the hands of the rural population. An eight-hour working day, Government control over production, and regulations for safeguarding labour are to be introduced.

General Gough's Proclamation.

LONDON, August 21.
A telegram from Helsingfors states that General Gough is distributing in Petrograd by aeroplane a proclamation addressed to the citizens announcing the formation of a "popular democratic Government" in North Western Russia. The proclamation adds: "It is our duty to save you from Bolshevik tyranny and to feed the population immediately the city is freed, for which the great naval victory at Kronstadt has cleared the way."

Naval Battle at Kronstadt.

Disabled Russian Cruisers.

LONDON, August 23.
HELSINGFORS.—It appears that the Russian cruisers "Aurora" and "Bayan" were also put out of action in the recent fight with the British at Kronstadt.

In South Russia.

A Ghastly Story.

LONDON, August 22.
Reuter's correspondent in South Russia gives an account of an eye-witness of the scenes at Kharkoff following its recapture from the Bolsheviks. Tens of thousands of people crowded to the vicinity of a five storey house, called the "Torture House," where bodies were being exhumed. The eye-witness, describing the scene inside the house, says:—In one window lay dried up skin torn from a man's hand. A room near by was literally choked with corpses. Numerous pieces of under-clothing were soaked with blood, as also were the walls. The next room was packed with corpses, also the other rooms. All had been tortured. A pit, six feet deep, close to the house contained forty bodies, and bits of bodies soaked with blood, giving off a horrible odour. Strips of skin had been torn off some bodies. Others had arms and legs twisted. Others had nails driven into their heads and ribs. Another pit contained fourteen men and one woman, all terribly tortured. One had the occipital bone smashed in, and the hand and chest wounded in twelve places. Another had a bayonet thrust through the mouth and out of the skull. Another had wrists hanging by mere threads. An old man had been buried alive. He had no wounds, but his tongue was jammed between his teeth, and his mouth was full of earth. A woman had been similarly treated, but apparently finally strangled. The people groaned, as now and then by some small thing, they recognised father, brother, or sister.

Disturbed Area Quieter.

LONDON, August 23.
COPENHAGEN.—A message from Kattowitz states that the disturbed region in Silesia is quieter. Fifty per cent. of the miners have resumed work.

France

The Aerobus "Goliath"

Unconfirmed Report.

LONDON, August 23.
PARIS.—Up to the present the report that the bodies of three members of the Aerobus "Goliath" crew have been picked up at sea off the West coast of Africa, remains unconfirmed.

The Aerobus Located.

LONDON, August 24.
CASABLANCA.—The aerobus "Goliath" has been discovered. She had been forced to land north of Dakar with a broken propeller. All are well.

LATER:—The "Goliath" landed in a remote Negro village between St. Louis and Dakar. Hence absence of news.

Nurse Cavell's Betrayer.

Trial of Quvieu at Paris.

LONDON, August 23.
PARIS.—The sensational trial by court martial has begun of the informer Quvieu, who betrayed Nurse Cavell to the Germans. He is also indicted with other serious charges. Sensational revelations are expected.

German Coal for France.

LONDON, August 24.
PARIS.—The Minister of Reconstruction has informed the Council that delivery of German coal has begun, but supplies are below the estimates owing to labour and transport difficulties.

Hungary

Hungarian Government.

The Archduke's Position.

Allies Demand His Resignation.

LONDON, August 23.
PARIS.—After hearing Mr. Hoover, the Supreme Council sent a telegram to the Allied Mission at Budapest with a request that it should be communicated to the Hungarian authorities. The telegram says that the Allies cannot conclude a lasting peace with the Hungarian people, so long as the present Government remains in power. "This Government," continues the telegram, "was not established by the will of the people, but by a 'coup d'etat' carried out by a small group of police under the protection of a foreign army. The head of the Government is a member of the Hapsburg family, which through its policy of ambitions, is largely responsible for the calamities from which the world is suffering and will suffer for a long time. A peace negotiated with this Government cannot be durable. The Archduke says that he is ready to submit his position to the popular vote. That will not satisfy us, as the elections would be carried out under the auspices of his administration. Therefore, in the interests of European peace, the Allies are obliged to insist that the present pretender to supreme power in Hungary shall resign in order that a Government representative of all parties shall be elected."

LONDON, August 23.
BUDAPEST.—The Archduke and his Government have resigned owing to the Allies refusal of recognition.

Germany

Germany and Peace.

Alleged Violation of Terms.

LONDON, August 24.
PARIS.—The Supreme Council has agreed to the recommendation of Marshal Foch to send to Germany immediately an Allied Commission which should remain in Germany until the peace is ratified. The Council has decided to forbid Germany to sell air material and to demand refund to the Allies of any sums already obtained from such sales. There have been complaints of the smuggling of numerous aeroplanes to Denmark. It has also been decided to send a Commissioner to Flensburg to prevent the Germans violating the conditions of the partition of Slewig.

General Mackensen's Army.

LONDON, August 23.
BERLIN.—The first detachment of General Mackensen's army arrived at Vienna en route for Germany. Fifty-thousand are following, including General Mackensen himself.

America

German Rights in Shantung.

Controversy in American Senate.

LONDON, August 24.
WASHINGTON.—The Senate's Foreign Relations Committee has adopted Mr. Lodge's resolution giving German rights in Shantung to China, instead of to Japan. The matter will now be fought out on the floor of the Senate. The Republicans declare that they have sufficient votes to uphold the amendment, which the Democrats are confident of defeating.

The Prince's Tribute.

LONDON, August 23.
QUEBEC.—The Prince of Wales, speaking in French replying to the addresses of welcome of the Premier and the Mayor, referred to the gallantry of the 22nd battalion raised in Quebec, which he had seen in France. He said his reception assured him that Quebec's historic affection for the Royal family remained unchanged.

Rumania

Rumania and Serbia.

Possession of Banat.

LONDON, August 24.
PARIS.—The Supreme Council has decided to ask Rumania her intentions regarding Banat, which Serbia fears Rumania is about to seize.

Italy

Toll of the Air.

Four Italian Airmen Killed.

LONDON, August 24.
VIENNA.—Four Italian military airmen were killed yesterday through the crashing of their aeroplane at the Aspern Aerodrome.

Indian Telegrams.

(From our own Correspondent.)

By Wire.

Simla

Delimitation of Indo-Afghan Frontier.

SIMLA, August 25.

A Press Communique says: The Boundary Commission started delimitation of Indo-Afghan Frontier in the sector west of Khyber on the 23rd. General Ghulam Nabi has arrived in Delhi in connection with the Commission. Minor raids occurred in Peshawar area on the night of the 20th. Tribesmen are reported to have thrown a bomb originally acquired from Afghan sources, at a piquet near Leal in Techi, without however causing any casualties. On the 23rd Saidgi piquets were attacked by a gang of Khattaks and others, about 25 strong. The raiders were driven off with a loss of about 35, while our casualties were two Indian ranks killed and four wounded. Minor raids have occurred in Derajat area. A gang of Afghan tribesmen and militia deserters, who were invading the hills north of Hindubagh, are reported to have been recalled by the Amir's order, and to be withdrawing towards the frontier.

Imperial Legislative Council.

Prolonged Session.

It is understood that the forthcoming session of the Imperial Legislative Council, will be a prolonged one, in addition to the heavy official programme the Government have received notice of a large number of resolutions from non-official members. These are now under examination in the legislative department. The following are the provisional dates of meetings:—September 3rd, 4th, 10th, 11th, 12th, 15th, 16th, 17th, 18th, 24th and 25th. These dates will be modified, if necessary.

Increased Mortality.

SIMLA, August 25.

A Press "communique" says:—Reports received during the week show that there is at present no marked tendency to the spread of infection. In Bombay City during the weeks ending the 2nd, 9th and 16th instant, 28, 40 and 22 deaths were reported from influenza. The mortality from all causes during these weeks was high, 1,168, 1,181 and 1,101 deaths being recorded. These figures are considerably in excess of the five yearly means and of those recorded in the corresponding weeks of last year. The excess is due to deaths from respiratory diseases. Elsewhere in the Bombay Presidency infection is distinctly localised. A few cases have been reported from Thana Jail and three deaths in the Karachi Detachment of Sind Convict Gang. A mild outbreak during July in Belgaum has at present shown no tendency to spread. In Calcutta during the week ending the 9th instant, 52 deaths from influenza were recorded, against 61 in the previous week. The mortality from all causes was 545 as compared with 597 in the previous week. The mean weekly mortality from influenza during January was 191, during February 108, during March 76, during April 55, during May 26, during June 9 and during July 38. Outside Calcutta no infection is reported from the Bengal Presidency. In the Punjab one isolated case has been reported from Lahore, and in the North-West Frontier Province one case from Peshawar. In the United Provinces several villages report a few cases, but there is no report of increased mortality. From the Madras Presidency, during the week ending the 15th instant, 201 deaths from influenza and 129 from respiratory diseases were reported from 14 towns, and 148 of the 201 deaths from influenza were in Madras city, Calicut (19) and Madras (18). During the week ending the 8th instant, 150 deaths from influenza were recorded in six towns in Bihar and Orissa. Influenza is reported from the Borthwick District. In Burma for the week ending the 9th instant, 114 deaths from influenza were reported in 19 towns, 94 out of these were being registered in Rangoon city. In Great Britain for the week ending the 19th and 26th July, great towns with an estimated aggregate population of 16,577,344 civilian persons reported 18 and 25 deaths from influenza. The death rate from all causes for the week ending the 19th July corresponded to an annual rate of 9.0 per 1,000 and for the week ending the 26th July to 10.3 per 1,000. No reports have been received from other countries.

Bombay

Mr. Montague to Explain his Exchange Policy.

BOMBAY, August 25.

The "Times of India" in a vigorous article demands Mr. Montagu to explain his exchange policy. His Jaza article have led to a situation where India is bound to protest. His fresh opportunities have plunged India into a state of indescribable chaos and brought all export trade to a standstill by announcing further rise of exchange to 1 s. 10 d. The "Times" declares that the continued instability and ever rising exchange will sooner or later create the biggest crisis experienced in India.

Emancipation of India.

BOMBAY, August 25.

A Poona telegram states:—A special cable to the Kesari, Poona, from Mr. Keikar, London says:—The annual conference of the National Socialist Party held at Northampton on the 13th instant, passed a resolution on Mr. Hyndman's motion asking emancipation of India from British domination at an early date, in a manner to be peacefully arranged between the representatives of the overwhelming majority of Indians and the people of the United Kingdom.

Unveiling Ceremony.

POONA, August 25.

His Excellency Sir George Lloyd this evening at the request of the president and councillors of the Poona City Municipality unveiled the portrait of the late Mr. G. K. Gokhale, C. I. E. There was a large gathering present including Lady Lloyd, members of the Executive Council of the Government, and many Indian gentlemen. Mr. I. J. Apte, president of the municipality, in requesting His Excellency to unveil the portrait expressed regret that Mr. Gokhale had not lived to see the dawn of a wider political life now before India.

His Excellency before unveiling the portrait referred to Mr. G. K. Gokhale's life's work and career which he remarked had been dramatic from start. At the age of 21, he was professor of the Ferguson College, a few years later the editor of not an unimportant journal, sometime later legislator in the Bombay Council and at 40 an envoy of the Imperial Government. At the same time he was forming societies and institutions which were vital in character and would carry on his work after he had gone. His eagerness to join the Deccan Education Society and his hero worship of his master, Mr. Justice Ranade were interesting sidelights on the life that was destined to be great. Any one who read his speeches could see he was a bold and unrelenting critic of Government. It was quite easy however to be courageous against the Government but what was required was courage to stand up against one's own class and this was one of Mr. Gokhale's characteristic for which he had to endure scorn and obloquy.

His Excellency shook hands with the artist, Mr. Pimpleshare after unveiling the portrait.

Calcutta

The "City of Calcutta"

CALCUTTA, August 25.

The "City of Calcutta" with Captain Rigby in command, arrived here on Saturday last. The vessel was handed over to Government in 1914 and has since been engaged in carrying troops from Bombay. She was also for some time used as a transport for American troops. On her present voyage she brought out 167 passengers from Liverpool, from which port she sailed on the 18th ultimo. Most of the passengers were for Bombay and Colombo. There were 41 officers and 500 troops for Bombay.

An Unsuccessful Appeal.

CALCUTTA, August 25.

This afternoon, before the Chief Justice and Mr. Justice Newbould, an application was made on behalf of J. B. Minet against an order of the District Magistrate of Alipore convicting him of causing death by a rash and negligent act and also under the Motor Vehicles Act, and sentencing him to one month's simple imprisonment and a fine of Rs. 250. In dismissing the application the Chief Justice said that it was clear from the evidence of nurses that Minet was driving the car at a fast pace and that after the man was hit the car ran over him. His Lordship thought there was no reason to grant a rule.

Bengali Regiment.

CALCUTTA, August 25.

Dr. S. K. Mullick, Secretary, Bengali Regiment Committee, has issued a circular letter to the Mofussil Committees, asking them to open recruitment for the fortyninth Bengal Regiment as His Excellency the Commander-in-Chief has agreed to maintain that regiment as a permanent unit of the Indian army.

Burma

The Burma Frontier.

RANGOON, August 25.

During the engagement with the Kurds of Sulaimaniyat in June, a Company of Kachins serving with the 85th Burma Rifle, that took a leading and distinguished part in the campaign, the attack being preceded by seven severe marches, the Kachins made an attack on one side of the pass and the Gurkhas of the same battalion on the other. The Kurds stoutly resisted, but were severely handled and driven out with a loss of 50 killed. There were no casualties among the Kachins, one of whom single-handed cleared a Laaga containing five Kurds and was promoted Lance Naik and given the Indian Distinguished Service Medal, which the Commander-in-Chief personally presented.

Indian News.

About and Around.

Hired transport "Soudan" left Harbour this morning with homeward mails, troops, and only 5 passengers.

The Bombay Chronicle demands the removal of the Government of India's control over gold and silver and a radical cure of the currency ills from which the country is suffering.

CALCUTTA, August 25.

The Bengal Chamber of Commerce have telegraphed urging immediate action including increasing sale of Council Bills emphasizing that business is practically impossible under present conditions.

At the Prize Court Justice Marten delivering judgment, in the matter of the Secretary of State for India, against German Steamship "Rehinfels" and her cargo passed orders condemning the ship as lawful prize along with her stores, tackle and freight.

BOMBAY, August 25.

The Government of Bombay have decided to utilise the donation of eight lakhs made in 1914 by Sir Mahomed Yusuf Ismail for promotion of higher Mahomedan

education, by establishing a first grade Government arts College to be known as Ismail College. It will be primarily for Mahomedans, but students of other communities will be admitted.

SIMLA, August 25.

In a press communique, dated 7th August 1919, it was stated that a qualifying examination of candidates for Home Civil Service Class, Indian Civil Service and Colonial Civil Service would be held at three or four centres in India on 2nd October 1919. It has now been decided that the examination will be held at the following places:—Quetta, Lahore, Lucknow and Poona.

Stop Press.

AHMEDABAD, August 25.

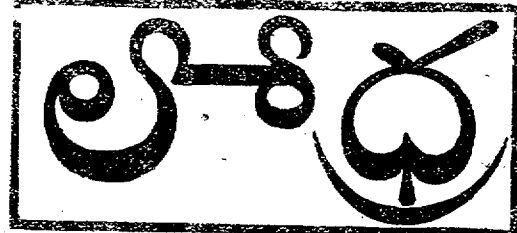
The first tribunal delivered judgment to-day in Barajadi derailment case. The accused, Chutalal, Station Master, Barajadi, and another were acquitted. The remaining seven accused were found guilty of offence under Section 121 I.P.C. and sentenced to transportation for life and forfeiture of property. The same accused were also found guilty of offence under Section 121 (a) and sentenced to seven years rigorous imprisonment, the sentences to run concurrently. In view of the fact that the conspiracy for derailment did not result on overt action, the tribunal brought the case to the notice of the Government for such action as might be deemed advisable under Section 101, Criminal Procedure Code. Other punishments under various Sections were awarded to all the accused but the sentences to run concurrently. The following was the prosecution story of the case: On April 11th the Barajadi people came to know of the riots at Ahmedabad. On the same day three of the accused went to Ahmedabad and returned to their village. On their return a meeting was held near the Railway Station at which about 25 persons were present. Speeches were made at the meeting describing what the people of Ahmedabad had done that day. Shortly afterwards another meeting was held at which some of the accused took a prominent part. A consultation was held regarding what they should do. The accused No. 2 said that a troop train was to pass on that day. Thereupon accused No. 1 suggested that they should prevent the troop train from reaching Ahmedabad. Accordingly some mill hands were employed and all the accused joined the party in removing rails from the line. The derailment of the troop train was achieved but no loss of life resulted.

BOMBAY, August 25.

The mail steamer "Nirvana" with the outward mails of the 7th instant from England is expected to arrive in the harbour on Saturday.

BOMBAY, August 25.

The S. S. "Merkara" with the outward mails of the 14th instant passed Suez on the 24th instant.

గర్భాశయ రోగనివారణి:— శ్రీలక్ష్మి గణపతి

ముతుకుల ఒపిప్పి కామండుట, అకాలబహిష్టి, మెలకాడి గాను, తక్కువగానుపోవుట, తమమరొకము, సంభాషనక రక్షనక, మలబద్ధకము, నూరికానాతము, క్షీణోష్ణము, అరకాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్కటాచార్యులను కరుణించు.

పెద్దబుడ్డి రు. 8.0.0. చిన్నది రు. 1.10.0

రక్షశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్షనక, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, క్షీణోష్ణము, సోమరితనము, మేహ (వణములు, శుభ్రసంకటములు, నిస్సక్తుక, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి కిరీములన కాంతికి శుభమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రు. 8.0.0. చిన్నది రు. 1.10.0.

శ్వర నివారణి బుడ్డి 1-8 రు. 1.8.0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల, 88, పోలిగుండునకు ఆఫీసురోడ్డు, నరసరావుపేట, మద్రాస్. 166
ద్రావిడి:— 9, బండరు బిళ్ళ, మద్రాసు.

జూబులు

I

జరుగనున్న చిత్తూరు మండలసభ.

అయ్యో, కార్యదర్శిగారు! ఈ సంవత్సరము నందు ఈ సభ కార్యదర్శిగారిని జరుగుట కావ్యవహించి యున్నదికదా? వైసభను జరుపుకొనుటకు చిత్తూరు మండల వాసులు ఎట్టియోర్నాటుల కొనసంపాక ఏలాగో నిరూపించుచున్నారు. సభాకాలము మిక్కిలి సమీపించియున్నది. ఆంధ్ర సోదరులారా జేల్లాగారు, క్రియాశీలకంతు లగును.

వాడుకలారా! మనమండలమున ప్రతిసంవత్సరము జరుగునది జిల్లాసభయేకటియే. సభసంకలించుకొని ప్రతిభు లనుబట్టి యోచించినది జిల్లాసభ యానోవతు. ప్రతిభులలో గ్రయుకులసంఖ్య యెక్కియింపును కదా జిల్లాసభ అని పేరుకొనెను? ఏతెంచినట్లుందచులో కట్టుకుని పరుగురు రయి కులయినను యందుకుదురు. కచ్చివాండరు కుర్చీలమీద కూర్చుండు న్యాయవాదులే కాని మరొకరుండరు.

మాప్రాంతమున కొందరితో ఈ సభావిషయమును చుట్టింకగా సభ అనెను? దానిని ఎవని జరుపుదు? అందులో ఏమియుండును? అని నన్ను ప్రశ్నించెరి. నేనెంతో అబ్బాబాబుడను విషయమంతయు వారితో చెప్పిగానగా వారు ఎంతో సంతోషించి తమకు ఈ విషయమే తెలియదనియు వైక మియ్యలసేపుకు తప్ప తిమ్మ దలయవారే లేనియును ఎక్కడయినను పిల్చియనెప్పుడు వైకముకొరకేదా యని పిలువనప్పించువారితో లేవనచెప్పుదురు వాకొని.

ఇట్లుండ సామాన్యుల కీవిషయమే తెలియటలేదు. సామాన్యులనెవ ములా కొండలకే తెలియదు. ఇక వల్లెల గమదార భుండుగ నేల?

కాన అలొగోపాలము వెల్లడియగునట్లు తప్పభావిషయమయి లేటవయట్టి కరపత్రముల నచ్చొత్తిచి జనసా మాన్యులకు పంచివెట్టి వానెల్లగ నావ్యవించి సకాల మునకు విజయవంతముగా సభజరుపుట మండలవాసు కులవిధి

సింహరాజపురం 28-8-19. పి. ఆర్. సి. కొండారెడ్డి.

II

గ్రామోద్యోగీయుల సంఘకార్యదర్శి.

అయ్యో, కృష్ణాజిల్లా గ్రామోద్యోగీయుల సంఘ కార్య దర్శిగారా! మోచేక్కెరవాపు గారు ఆంధ్రమండలవిలేజి అసెంబ్లీ విషయమై పాటుపడు అయ్యగారి తిరుపతిరాజు గారిని కలిపి 19-8-19 లేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాసిన వ్యాస మున మాచిరిని. గుంటూరు మండలము తరపున కొంత-బయలు ప్రాంతములని యున్నది:-

తిరుపతి రాజుగారు కరి రి. రి. సంవత్సరముల నుండి గ్రామోద్యోగుల జీతముల అభివృద్ధిని గురించియు; గ్రామో ద్యోగుల సంఘసభాసమలను గురించియు శ్రద్ధతో పనిచేయు చున్నారని చెప్పక తిల్చును. వారిని ఆంధ్రమండల గ్రామో ద్యోగుల కార్యదర్శిగారు ప్రతినిధిగాను నిర్ణయించు కొన్న మండల సభలలో గుంటూరు మండల మొట్టి 4 సంవ త్సరములకుండిన సర్పారావుచేత గ్రామోద్యోగుల సు ామువాత తమ దీనిజనుకు జనరల్ సెక్రటరీగా పేరి యెన్ను కొని ఈ దివిజన్ తరపున కార్యదర్శిగాను వేరించిన పనిచేయ వలసినిగా నిర్ణయించెదరు. ఇటీవల తెనాలిలో జరిగిన గుంటూరు మండల గ్రామోద్యోగుల సభయందు ఆంధ్రమం డలముల తరపున కార్యదర్శిగా నుండి గ్రామోద్యోగీయుల విస్తృతముల గతర్మ టువారికి నివేదించ వలసినిగా సభవారు నిర్ణయించి యున్నారు. ఈ విషయమై మోచేక్కెరవాపు గారికి తెలియదు కాబోలు. తిరుపతిరాజుగారు గ్రామోద్యో గుల సంఘముల తరపున కొంత డబ్బు కనూలుచేసి ఆపహరించు చున్నట్లు రావుగారు తమ వ్యాసమందు కనుకర్చుచున్నారు. వీరు సంఘముల తరపున డబ్బు కనూలు చేసి వారకుట నిజమే కాని, వారు కనూలుచేసిన ధనము వారి కుర్చీకుండునకును క్రొత్తల ముద్రణ అనుకును చూచు. వారు తన మోద్యోగమునకు రాజీనామా నిచ్చినను ఇచ్చుకున్నను మనకు అవసరము. సంఘముల తరపున పనిచేయుచున్నారా లేదా? యని మటుకు మనము విచారించవలెను. వారి కిట్లు సమరణిల్లు విషయమై అధికారులు అసభి కారులు మన తరపున కనికరముచేసి సహాయ ముచేయుటకు ప్రాసించి యెంతమంది యుండలేదు. తిరుపతి

రాజుగారు తమ మోద్యోగమును చూపించుకొనినను మన తరపు న కార్యదర్శిగారును వహించుచున్నరు. వీరి మోద్యోగమును చూచి మనకు లేవనయు సలత్తుచున్నారని మన విచయన్నాను. ఈ ప్రకారముగా మోచేక్కెరవాపు గారు, సంఘముల తరపున పాటుపడుచున్న తిరుపతిరాజుగారి విషయమై మరల్లొకరు ముఖ ప్రాయములే, నిరన్వేరముల జరిపి వాడు చేయునది మోచేక్కెరవాపుగారు వారకును. ఈ సోదర గ్రామోద్యోగు లందఱు సంఘభారము గల్గి మన ప్రతినిధుల నెన్నికచేయున కంటెను మనమును, తిరిగి ప్రతినిధుల సుఖముల తరపున యెన్నుకొని కార్యదర్శిగారు నిర్వహించ వార్చుకును.

డి. వి. మానుమూర్తిరావు.

నర్సారావుచేత గ్రామోద్యోగుల సంఘము కివిజన్ కార్యదర్శి.

III

మకువైద్యశాల-మద్యాయ

అయ్యో, ఈ నెల ఆగస్టు 9 ర లేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకటన సంఘమునాచే ప్రయోగపరిచిన వైద్యకల వ్యాసమును ఈసోజున చదివి యూజిని. విద్యార్థుల నాకర్షిం చుటకు తిరుపతి ప్రకటనలను ప్రకటించు నింతమన్ను నుగాని అందుకలకస్తావ్యముగాని పాథ్యశాల పాథ్యశాలగాని ప్రకటనలలో జేర్చునకుండుట కొదవినను. "ఆంధ్రప్రదేశ్ ము నుండిగాని ఒక్కోకేసు లోనుండిగాని చాలమంది విద్యార్థులు కచ్చులలేవను లోపమును ప్రకటన సంఘమువారు ప్రయోగించి" ఇరుకులకు మూల కారణమే? తనవైద్యశాల యందు బాంకు ఇవ్వను లేవకుట చేతనా? లేక పనిచి త్యాగాస్త్ర పాఠశాలలో (మద్యాయ వైద్యశాల) పరిక్ష య అతిశయముగ సంఘము చేతనా? ప్రభులలో చాలమంది కలకత్తావైద్యశాల కాలేజీలో ప్రవేశించును. ఏలయు కలకత్తా వారికి చాలదగ్గరనుండుట చేతనేగాని ఆంధ్రము చాలమంది మద్రాసు కలకత్తాలో చేరవండుట విచారకరమై ప్రకటన సంఘము వారు తెలిపి. ఇరుకులకు మూల కారణము మద్రాసు పాఠశాలలో జరుగు సంవత్సరము పనుల నాకు కొద్దిగ తెలిసియుండుటచేత ఆపాఠశాలలో ననుభవించు కష్టము లను జేర్చునెదరు. మద్రాసు పాఠశాలలో జేరవోవు ఆంధ్రవిద్యార్థులు సాధనముగ పరిశీలించుకు దుఃఖముల ఎరగొంది తనవార పాఠశాలలో ప్రవేశించుట యుచితమని నేక విషయపూర్వక మున సలహాచెప్పు యుంటిని. ఈ పాఠశాలలో ప్రవేశించ దలచుకొన్న విద్యార్థు లకు మూల ప్రాయ పరిక్షలో నిర్ణయము ముదియవచ్చు ను రాకెనని ప్రకటించబడెను. ఈ విషయగ నిర్ణయము వారుగమాయుకొనవచ్చున వాని పాఠశాలలోకి ఇదిరవం చేర్చుకొనుచుండిరా? ఇంగ్లీషులో మాటికి 28 మాక్కుల దర్శికవారిని చేర్చుకొనలేదా? అటువంటి సమయములో నిర్ణయము ముదియవచ్చున దర్శికగాని చేర్చుకొనవను ఈ మానన నిబంధన ఏ? ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థిధా నము అతి సంకుచితము. తదితర రాజధా నులలో నున్న పాఠశాలలోని విద్యార్థిధాన మునకును వీరిని చాలభేదము గలదు. మద్యాయపాఠశాలలో చతుర్విద్యార్థి ప్రభువంశవత్సరము ప్రతి నెలలో జరు గు పరిక్షలలో పాటుపాడు తప్పి కనుక ముఖ పాఠశాల నుండి జిల్లాగోకుల నును. ఇట్టి అతిశయమున నిబంధనతో తర రాజధానులలో ఎక్కడవెకించు కలకునా? తరువా మొదటి సంవత్సరము జరుగునదికి ఎంత కలియుగ నుండుకో తప్పుకే ఎవర. ఈనావాపరిక్ష (నోటి) యూగోపితులచే చేయవచ్చును. ఈ నాను పరిక్ష యందు వారి ఇచ్చుకొన్న బాగు గ నెరిగియుండు వారలే జనుకుపొంద కలయునేగాని తదిత రలకు ఆపాథ్యయగునని. ఈ పరిక్షలో జనుకు పొందని యెవల పాఠశాల వివరవనినకే ఇట్టి కార్యయరు నిబంధన తదితర రాజధానులలో లేనేలేదు. ఎట్లుయినను మొదటి గెండు సంవత్సరముల పరిక్షలో ఒకబాటును జనుకుపొందెను అది అనుకొనును. తరువాతి ధి బంధనకును దక్షులు మూవర సంవత్సర పరిక్షగలదు. ఇరుకు జనుకు పొందనియెవల పాఠ శాలాధికారుల దాక్షిణ్యముచేత నికొక వత్సరము చతుత్త యన నెలపు ఇచ్చువచ్చును. కావున నిట్టి సంవత్సరమైన కలకత్త మైన నిబంధనలకు లోబడి ఏ ఆంధ్రుని పాఠశాలలో ప్రవేశించున? ఈ పరిక్షా కార్యముచేతనే ఆంధ్రుని నేకయంది ఇతర రాజధానులలో చేరుచున్నారు.

"దానిలో తప్పిపోయినవా వైకము పొంబాయుగాని జరిగే పనువైద్యశాల పరిక్షలలో నులభముగా కడలే ఆ ప్రెసిడెన్సీలలో నులభముగా నుద్యోగములకు సంపా

దిండుకొన గలుగుదు"రని ప్రకటన సంఘమువారు ప్రకటించిరి. మద్రాసు రాజధానిలోని విద్యార్థులు మద్రాసు రాజధానిలో తప్పింక ఇతర రాజధానులలోకి జిల్లా జనుకు పొందవచ్చు నని చెప్పట బాంకు ప్రకటించుటకా? లేక జిల్లాగోకులకా? తమపరిక్షలకు ఆంధ్ర కార్యముగ నేల ఉండుకొనవల యునో? ఇట్టి సందర్భములలో ఏ ఆంధ్రవిద్యార్థి తన కీర్తిసంతకము ఆక్ర డ భారపోయుటకు సంసిద్ధుడగును? యానునాగు సంవత్సర ముల మద్యాయ వైద్యశాలలో యందు చదివి కుట్టుకువకు తప్పి జేవుడా కలకత్తా ఎక్కడఉన్నది. బొంబాయి ఎక్కడ ఉన్నది అని తెలుగుకొనుట ప్రతి నెక్కి మూడోకేసుల కల గుటకు ఇట్లు పాఠశాలలకు అనుకొనుటకు ఏ ఆంధ్రవిద్యార్థి సాహసించున? కావున పరిభ్రమకు మద్యాయ వైద్యశాల లేదో గల యిట్లు పాఠశాలలకు నివారణ మొనరించినగాని ఆంధ్ర విద్యార్థులు పాఠశాలలో జేరుకువచ్చుట కట్టికట్ట. అనుభవముగల ఆంధ్రవిద్యార్థి.

సోంపేట.

(మర్మమూర్తి - ఆదినారాయణగారు)

కజపు.

సోంపేట, ఆగస్టు 21:- మా గ్రామమును కాటక బాధ విశేషముగా నున్నది. యాసానికి 4-5 అడ్డుల బియ్య మిచ్చుచున్నారు. వర్షములు తగినంత కురియుట చే నీవైయు నాటుయండుకుటలన ముందుకు పంపిట చక్కగా పంపము గదా యను నాకతో మాత్ర మున్నాము. ఏమి కర్మమోగాని కారణములవలన ప్రీయముగా నమ్ముచున్నాను. మీ పనుననే ఉద్ధార ముచేరుగల వెద్ద కొట్టిరి? ఫలవంత ములగు కూరగాయల కాము చెట్లు ఉన్నప్పటికి నీయుద్ధా నములో నున్నవారు కజపుకజురీ బాగ డబ్బులకన్నెప్పి ప్రతిసమయము మిక్కిలి ప్రీయముగా నమ్ముచున్నాను. కొద్ది పాటికితము కాపులకు గత వత్సరము పంటపంపి చేవర యియుల యిట్లుయను చెప్పవలెకావు.

ఆంధ్రోద్యమము

సత్సంగవర్ధనమున ముఖే నోకసంఘ మున్నది ఈ సమాజమువారు కాంకసమయములో అనేకయంది చేర లకు ఆర్జునప్రసాదులకుచేసి కాపాడివారు. రాత్రిపాత శాల నోకటిస్థాపించి ఖర్చువెచ్చుము సంఘమువారే భరించి 100 పిల్లలకు విద్యార్థివృద్ధిని చేయించుచున్నారు. ఈ జిల్లా లో క్రమలకొచ్చి పాటుపడుచున్న సమాజములలో నిది యొ కటి. సమాజమున గ్రంథాలమునుకూడ నోకటి యున్నది.

యూనియన్.

ఈ పట్టణము పరంపురం లాలాకావోద్యమ చేరవరు టచే నెసి డెంటు గంగరాజు పంతులుగారు పట్టులలకొంది చాల ప్రకోపమొకరములగు కరకులు కలిసియుచున్నా రు. నీటియిట్లుండి లేవనడ మొక చెరువున త్రొవ్వించిరి.

విద్యార్థివృద్ధి.

ఇక్కడ నోక పోమకామిడిలో పాఠశాలకలదు. వారికా పాఠశాల పోమకావారిలన నోకటి స్థాపితమై మిక్కిలి అభివృద్ధిచేసెను. మిషన్ వారికటి స్థాపించి విద్యరపు చున్నారు. మిషన్ పాఠశాలల వాన్ని కొన్నెములే! చేరి జరుపబడెను. త్వరలో నీ పాఠశాలల మోలగలుగా మా ర్చువలెనని పుకవాసులు పోమకావారి కొరమన్నారు. ఇక్క డ డిప్రెసివ్ మున్నపుగోముగ మేకీప్రీయగోముగ సవరకీప్ర యవారి ఆశీసులన్నప్పటికి ఇంత వెన్న గ్రామమున ప్రా మూలుకు స్థాపింపకపోవు తెంతయు కోదనీయును. హె డాక్టర్లు లే. పి. జగ న్నాథ రావు బి. పి. గారు ఎల్. టి. చదువుచున్నందున కె. వి. వి. రమణయ్యగారు ప్రస్తుత ముపనిచూచుచున్నారు. తెలుగుపండితులు చెముకుపాటి రామకౌగి కాశ్రిగారు ఆంధ్రగీర్వాణ భావలయం దమితపాండిత్యము గలవారు. వీరికి తీత మొకను హెచ్చిపకలసియున్నది. పి. సీతారాం మొదలగు కొందఱు నిరాధారులగు చేరవల్లు చదువుచు న్నారు. వీరికి బోధువారుగాని గవర్న మెంటువారు గాని స్కాలర్షిప్ ఇచ్చునెడ వింక నొదటో చేరవల్లు చదువు కొనగలరు. త్వరలో నీ పాఠశాలల మోలగలుగా మార్పింప వలెనని బోధువారిని గవర్న మెంటువారిని మిక్కిలి ప్రార్థించు చున్నాము.

Printed and Published by S. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, - Thomson Chetty Street, Madras.